

Jaarverslag 2020

INHOUD

VOORWOORD	3
1. BESTUURSVERSLAG	4
1.1 Doelstelling, missie en visie	4
1.1.1 Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm	4
1.1.2 Omschrijving van de doelstelling.....	4
1.1.3 Missie en visie	4
1.1.4 Juridische structuur	5
1.1.5 Statutenwijzigingen	5
1.2 Risico's en onzekerheden	6
1.2.1 Financiële risico's	6
1.2.2 Bedrijfsrisico's	7
1.2.3 Reputatierisico's	7
1.2.4 Coronacrisis	8
1.3 Doelrealisatie	10
1.3.1. Groeiplan.....	10
1.3.2 Activiteiten en financiële positie	11
1.4 Financieel beleid en resultaten	22
1.4.1 Financiële positie.....	22
1.4.2 Resultaat	23
1.4.3 Kengetallen	24
1.4.4 Beleid kosten en methoden van fondsenwerving	24
1.4.5 Beleid met betrekking tot omvang en functie van reserves en fondsen	24
1.4.6 Beleggingsbeleid	25
1.4.7 Analyse Baten en Lasten	25
1.5 Governance.....	26
1.5.1 Samenstelling bestuur en toezichthoudend orgaan.....	26
1.5.2 Taak en werkwijze van directie en Raad van Toezicht.....	27
1.5.3 Bezoldigings- en vergoedingsbeleid	27
1.5.4 Wijze van benoemen en zittingsduur van directie en Raad van Toezicht	27
1.5.5 Verslag toezichthoudend orgaan	27
1.5.6 Gedragscode en richtlijn	28
1.5.7 Databeveiligingsbeleid	28
1.5.8 Integriteitsbeleid	28
1.6 Verwachte gang van zaken.....	30
1.6.1 Wetenschap	30
1.6.2 Gezondheidsfondsen	30
1.6.3 Politiek.....	30
1.6.4 Publiek.....	31
1.6.5 Achterban	31
1.6.6 Rol van Proefdiervrij.....	31
1.6.7 Begroting 2021	32
2. JAARREKENING 2020.....	33
2.1 Balans per 31 december 2020	33

2.2 Staat van baten en lasten	34
2.3 Resultaatbestemming	34
2.4 Overzicht lastenverdeling	35
2.5 Kasstroomoverzicht.....	36
2.6 Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat	37
2.6.1 Algemene grondslagen	37
2.6.2 Vergelijkende cijfers	37
2.6.3 Algemene grondslagen van waardering	37
2.6.4 Materiële vaste activa	37
2.6.5 Effecten	37
2.6.6 Reserves en fondsen	37
2.6.7 Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva	37
2.6.8 Algemene grondslagen van resultaatbepaling	38
2.6.9 Baten	38
2.6.10 Lasten.....	38
2.6.11 Personeelsbeloning.....	38
2.6.12 Kostentoerekening	38
2.7 Toelichting op de balans	39
2.7.1 Materiële Vaste activa	39
2.7.2 Effecten	40
2.7.3 Vorderingen en activa	40
2.7.4 Liquide middelen	41
2.7.5 Reserves en fondsen	41
2.7.6 Bestemmingsfondsen.....	42
2.7.7 Overige schulden en nog te betalen	43
2.7.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	43
2.8 Toelichting op de baten	44
2.8.1 Baten	44
2.8.2 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	44
2.8.3 Financiële baten en lasten	44
2.9 Toelichting lasten	45
2.9.1 Verstrekte (project)bijdragen.....	45
2.9.2 Communicatiekosten.....	45
2.9.3 Personeelskosten.....	46
2.9.4 Huisvestingskosten	47
2.9.5 Kantoorkosten	47
2.9.6 Algemene kosten.....	47
2.9.7 Afschrijvingen	48
2.10 Ondertekening.....	49
3. OVERIGE GEGEVENS	50
3.1 Controleverklaring van de onafhankelijk accountant	50

VOORWOORD

Wie had gedacht dat we een jaar nadat ik het voorwoord van het jaarverslag 2019 schreef, nog steeds grotendeels thuis zouden werken? Ik niet. Maar het is wel een feit. De coronamaatregelen hebben nog steeds veel impact op ons dagelijks leven. En het virus heeft ook een grote invloed op dierproeven en de aandacht voor proefdiervrije innovaties. We zagen dat er in het begin direct werd terug gegrepen op de welbekende dierproef voor corona-onderzoek. De schattingen lopen uiteen, maar het lijkt erop dat er alleen al in Nederland de komende 4 a 5 jaar zo'n 60.000 dierproeven gedaan zullen worden ten behoeve van covid-19 onderzoek.

We merken dat er veel discussie is over het gebruik van proefdieren voor corona-onderzoek. Voor sommigen benadrukt de pandemie de noodzaak van dierproeven, maar voor ons is het tegenovergestelde waar. We zien immers dat er grote verschillen zijn tussen personen met een corona-besmetting. Zo kan een kerngezonde, 30-jarige man doodziek worden van het virus, terwijl een 65-jarige dame met overgewicht de besmetting ervaart als een stevige verkoudheid. Die verschillen gaan we nooit verklaren in de gestandaardiseerde dierproeven. Een gepersonaliseerde, humane aanpak is belangrijker dan ooit. Proefdiervrije onderzoeksmodellen die gebaseerd zijn op de mens kunnen ons veel antwoorden geven. Juist daarom hebben wij in 2020, samen met ZonMw geïnvesteerd in proefdiervrij corona-onderzoek. We zien deze crisis ook als een kans om de voordelen van proefdiervrije onderzoeksmethoden te benadrukken en de ontwikkeling ervan te stimuleren.

Het virus en de maatregelen hebben niet alleen impact op proefdiergebruik en de alternatieven, het heeft ook grote impact op de manier van werken. Ons kleine team was altijd gewend om alle werkdagen op kantoor aanwezig te zijn. Dat was in 2020 volledig anders. We hebben grotendeels vanuit huis gewerkt. Dit was voor iedereen een uitdaging; voor de één omdat ook kinderen thuis zaten, voor de ander omdat slaapplek ook werkplek werd en voor weer een ander ging eenzaamheid een rol spelen. Allemaal factoren waar we ons met zijn allen redelijk doorheen hebben weten te slaan, ook al zijn we er nog niet. Ik ben trots op het team; ze hebben laten zien heel flexibel te zijn en ontzettend loyaal te zijn aan elkaar en Proefdiervrij. Dankzij die flexibiliteit en loyaliteit hebben we ondanks alles van 2020 een succesvol jaar weten te maken.

Door de maatregelen was onze klassieke manier van nieuwe donateurs werven, maandenlang niet mogelijk. Toch zijn we erin geslaagd de juiste mensen op het juiste moment te bereiken. En juist in deze tijd, waarin vaccinontwikkeling en ziekte-onderzoek centraal staat, zo onwijs belangrijk. Ik ben onze donateurs heel dankbaar voor hun trouwe steun en het vertrouwen in onze strategie. Dankzij hen kunnen we van deze crisis een kans maken!

In dit jaarverslag lees je alles waar Stichting Proefdiervrij zich in 2020 mee bezig heeft gehouden en wat daarvan het resultaat was. Veel leesplezier, en mocht jij vragen of opmerkingen hebben, laat het mij alsjeblieft weten!

Debby Weijers
Directeur Stichting Proefdiervrij

1. BESTUURSVERSLAG

1.1 Doelstelling, missie en visie

1.1.1 Statutaire naam, vestigingsplaats en rechtsvorm

De Stichting is in het handelsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Den Haag ingeschreven onder nummer 27183084. De statutaire naam luidt Stichting AVS Proefdiervrij en zij is statutair gevestigd te Den Haag. De rechtsvorm is de vorm van een stichting.

1.1.2 Omschrijving van de doelstelling

De Stichting stelt zich ten doel: de bevordering van eerbied voor het leven en voor levende individuen in het bijzonder, alsmede de bestrijding en uiteindelijk het geheel afschaffen van proeven op dieren en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de meest ruime zin van het woord. Onder proeven wordt verstaan alle handelingen voor experimentele, medische, wetenschappelijke en commerciële doeleinden, tenzij het geheel van deze handelingen tot doel heeft, dan wel geacht kan worden tot doel te hebben, het belang van de betrokken individuen zelf. De Stichting streeft naar volledige afschaffing van alle proeven op dieren en vervanging van alle dierproeven door proefdiervrije testmethoden.

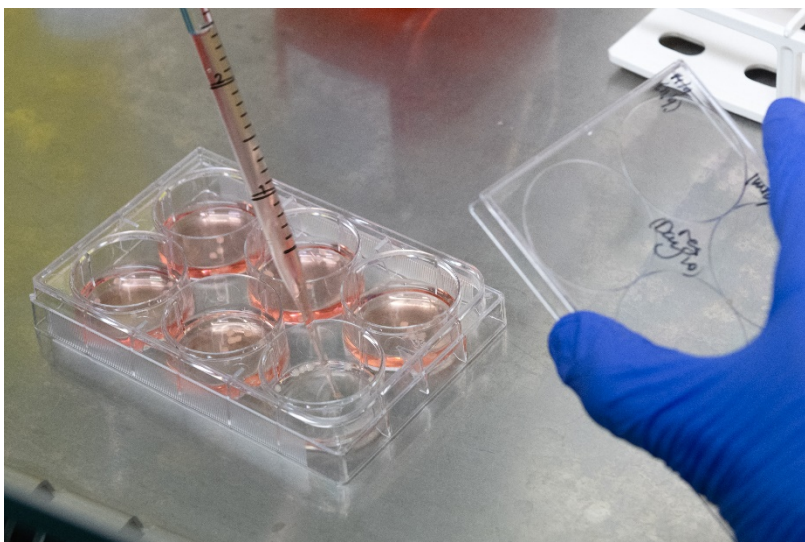
1.1.3 Missie en visie

Onze visie

Een proefdiervrije wereld die beter is voor dier en mens .

Visie

Proefdiervrij is overtuigd dat proefdieren op een dag niet meer nodig zullen zijn door de ontwikkeling en implementatie van innovatief onderzoek. Het kan anders! Proefdiervrij ziet zich als de motor achter dit type onderzoek. Alleen door nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen zonder gebruik van proefdieren te stimuleren zal Proefdiervrij haar doel, het vervangen van alle proeven op dieren, bereiken.

Impact

Proefdiervrij streeft naar een maximale impact van haar werk. Impact betekent voor ons dat wij invloed uitoefenen door middel van onze activiteiten. Het betekent dat wetenschappers, studenten, politieke partijen maar ook de alledaagse burger, gaan zien dat er andere en betere mogelijkheden zijn dan dierproeven om onderzoek te doen. Door het gesprek aan te gaan en te communiceren over de mogelijkheden, overtuigen we de wetenschap en het bedrijfsleven om proefdiervrije innovaties te ontwikkelen en toe te passen en inspireren we het algemene publiek. Daarnaast helpen we om veelbelovende proefdiervrije methoden verder te ontwikkelen en op de markt te brengen. Daarbij vinden we het belangrijk om samen te werken met veel verschillende wetenschappers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere instanties. We betrekken onze achterban en het geïnteresseerde publiek. Op deze manier verbreden we de kennis van en het draagvlak voor de mogelijkheden die proefdiervrij onderzoek bieden.

1.1.4 Juridische structuur

Proefdiervrij is een zelfstandig opererende stichting met twee steunstichtingen: de Anti-Vivisectie Stichting (AVS) en de Stichting Schoonheid zonder Wreedheid (SSZW).

De AVS is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Den Haag onder nummer 41150190 en is statutair ingeschreven te Den Haag. De SSZW is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Den Haag en onder nummer 41149773 en is statutair gevestigd te Den Haag.

1.1.5 Statutenwijzigingen

Gedurende het verslagjaar 2020 zijn er geen statuten gewijzigd.

1.2 Risico's en onzekerheden

Tot de voornaamste risico's die Proefdiervrij loopt, behoren financiële risico's, bedrijfsrisico's en reputatierisico's.

1.2.1 Financiële risico's

De *inkomsten van Proefdiervrij* bestaan voornamelijk uit donaties en nalatenschappen. Economische ontwikkelingen en ontwikkelingen in de "geefmarkt" bepalen daarom in hoge mate de hoogte van de inkomsten. De geefmarkt is de laatste jaren niet in positieve zin veranderd, vooral wat betreft structurele giften. Om te voorkomen dat Proefdiervrij haar doelstellingen niet haalt omdat inkomsten tegenvallen, houden wij een continuïteitsreserve aan. Deze bedroeg eind 2020 € 1.000.000. Hiermee is zeker gesteld dat tegenvallende inkomsten niet onmiddellijk invloed hebben op de uitvoering van het Groeiplan 2020-2025. In dit groeiplan wordt de strategie uiteengezet om te komen tot ons doel dat in 2030 biomedisch en biotechnologisch onderzoek zónder proefdieren de norm is.

De financiële positie van Proefdiervrij is zeer gezond. Dat betekent dat de impact van eventuele tegenvallende inkomsten beperkt zal zijn. Deze kunnen immers goed worden opgevangen door de continuïteitsreserve.

Voor een *goede besteding van de projectgelden* is Proefdiervrij in 2013 een overeenkomst met ZonMw aangegaan. ZonMw heeft een volledig pakket procedures voor toekenning en voortgangscntrole van projecten waar Proefdiervrij gebruik van maakt (Zie ook hoofdstuk 1.3 Doelrealisatie). De projectgelden worden verspreid over een reeks van projecten die in dat jaar gehonoreerd zijn. Mocht een project uiteindelijk toch niet doorgaan, dan zal hierdoor de impact op de resultaten van Proefdiervrij gering zijn. Daarnaast geeft de samenwerking met ZonMw de mogelijkheid om uit meerdere projecten te kunnen kiezen (die zij honoreren), doordat we niet het gehele project alleen hoeven te financieren, maar een kleiner gedeelte kunnen meefinancieren.

Eind 2017 was het programma Meer Kennis met Minder Dieren (MKMD) 2015-2017 afgerond. Het opstellen van een nieuw programma heeft erg lang geduurd, waardoor er in 2018 slechts één project werd toegekend. In 2019 heeft het nieuwe programma MKMD 2018-2020 vorm gekregen en hebben wij met ZonMw afgesproken dat wij in de module 'Create2Solve' 200.000 euro financieren voor de pilot fase (2019) en 400.000 euro voor de volledige projecten (zullen in 2021 van start gaan).

Naast het financieren van wetenschappelijke projecten binnen het programma Meer Kennis met Minder Dieren van ZonMw, zijn wij in 2018 ook gestart met 'co-financieren'. Wij hebben ervoor gekozen om aan te haken bij bestaande trajecten en wetenschappelijke commissies die de kwaliteit en relevantie van projectaanvragen beoordelen. Op die manier is het wetenschappelijke aspect afgedicht, waaraan wij zelf nog maatschappelijke voorwaarden toevoegen. Goede samenwerkingen neerzetten, vertrouwen wekken en dan vervolgens samen het aanvraagproces ingaan, vergt veel tijd. De tijd van het schrijven van een aanvraag tot honorering van een project kan zo ruim een jaar duren. Deze nieuwe manier van financieren moest dus echt op gang komen. In de eerste twee jaar dat wij beschikbaar waren als co-financier, hebben wij nauwelijks op deze manier aan projecten bijgedragen, simpelweg omdat onderzoekers nog niet op de hoogte waren van die mogelijkheid. In 2020 heeft alle voorbereiding uit de eerdere jaren eindelijk zijn vruchten afgeworpen. Maar liefst 15 projecten waar wij een toezegging voor hadden gedaan, zijn in 2020 toegekend.

Het hieraan gekoppelde bedrag (> 1 miljoen euro) compenseert nog niet direct de verminderde uitgaven aan doelbesteding van de twee jaren ervoor, maar we merken dat wetenschappers ons weten te vinden voor dit soort ondersteuning. Dit heeft er ook voor gezorgd dat wij meer aanvragen krijgen dan we kunnen toezeggen. Er

zitten nog steeds verschillende projecten in de pijpleiding, dus we hebben volop vertrouwen dat wij veel wetenschappelijke projecten kunnen meefinancieren om een proefdiervrije wereld dichterbij te brengen.

In de financiële en contractuele procedures wordt gewerkt met een strikte functiescheiding. Het aanscherpen van de administratieve organisatie staat jaarlijks op de agenda. In deze administratieve organisatie is bijvoorbeeld het “vier-ogen-principe” (ten allen tijden) van groot belang. Dit houdt in dat zowel in alle financiële handelingen als alle overeenkomsten er altijd door meerdere personen gecontroleerd en gefiatteerd wordt. Betalingen en overeenkomsten moeten altijd door meerdere worden behandeld en goedgekeurd. Alleen de directie is bevoegd om transacties en overeenkomsten te ondertekenen. De staf controleert en de directie fiatteert.

Proefdiervrij is in de omstandigheid dat er geen specifieke financiële risico's zijn ontstaan in 2020, noch dat latente specifieke financiële risico's uit voorgaande jaren zich in 2020 hebben voor gedaan.

1.2.2 Bedrijfsrisico's

De omvang van het personeelsbestand van Proefdiervrij is niet groot. Om te voorkomen dat in geval van ziekte of vertrek van personeel problemen ontstaan met de uitvoering van het Groeiplan, heeft Proefdiervrij een netwerk van externe deskundigen opgebouwd. Deze kunnen waar nodig ingezet worden.

Sinds een aantal jaren worden praktische werkinstructies en beschrijvingen voor functies die zich daarvoor lenen opgesteld, om overdracht van taken bij uitval te vergemakkelijken. Dit hebben we in ook in 2020 voortgezet en is een terugkerend punt tijdens overleggen. Dit wordt grotendeels verdeeld onder de verschillende ‘onderwerpen’: ‘wetenschap’, ‘communicatie’, ‘fondsenwerving’, ‘algemene bedrijfsvoering’. Bovendien zijn alle contactpersonen per medewerker centraal opgeslagen, zodat ook anderen toegang hebben tot deze netwerken.

In 2019 hebben we het risicomanagement aangescherpt. Tijdens persoonlijke gesprekken zijn taken en functies doorgenomen en eventueel gewijzigd/toegevoegd om ervoor te zorgen dat iedere medewerker een collega heeft die van zijn of haar hoofdtaken op de hoogte is, en zijn of/haar belangrijkste werkzaamheden kan overnemen. Dit om te voorkomen dat essentiële zaken stil komen te liggen als een medewerker afwezig is. In 2020 hebben we dit verder uitgebreid en de puntjes op de i gezet wat betreft taken en verantwoordelijkheden.

Daarnaast zijn de leden en adviseurs van de Raad van Toezicht bereid om gevraagd en ongevraagd advies te geven en incidenteel mee te werken aan de uitvoering van de activiteiten.

1.2.3 Reputatierisico's

Het issue *proefdieren* is maatschappelijk een zeer gevoelig thema, waarover de emoties hoog kunnen oplopen. Dit vergt van Proefdiervrij een voortdurend balanceren tussen de problemen en emoties die het gebruik van dieren in onderzoek met zich meebrengen en onze strategie om de ontwikkeling van proefdiervrije wetenschap centraal te stellen. Dit reputatierisico kan een grote impact hebben op de positie van Proefdiervrij. Binnen het risicomanagement staat de open communicatie met onze achterban dan ook centraal.

Daarnaast liggen goede doelen nog wel eens onder vuur in de publieke opinie. Terugkerende onderwerpen daarbij zijn bijvoorbeeld het directeurssalaris of manieren van werven. Eerst genoemde kunnen wij goed verantwoorden door te verwijzen naar ons jaarverslag waarin het salaris vermeld wordt en het feit dat dit ruim binnen de gestelde wenselijke kaders ligt. Het grootste risico voor ons is misschien wel straatwerving: we werken al een aantal jaren samen met een werfbureau. Daar zijn we tevreden over, maar toch brengt het risico's met

zich mee dat medewerkers van dit bureau, namens Proefdiervrij ons verhaal vertellen en daarmee donateurs werven. We beperken dit risico zo ver mogelijk door presentaties te verzorgen voor de werfteams en het bureau up-to-date te houden door onze acties en uitingen met ze te delen. Op deze manier zijn de medewerkers goed op de hoogte van de missie, visie en werkwijze van onze organisatie en kunnen ze het verhaal helder en compleet overbrengen.

Specifiek met betrekking tot deze straatwerving is in 2020 een nieuw risico ontstaan: de werving heeft periodes volledig stil gelegen, maar toen het volgens de regering weer mocht, konden we wervers op pad sturen. Hierbij golden strenge voorwaarden en maatregelen (mondkapjes, anderhalve meter afstand etc.). Het slechtste visitekaartje voor ons als organisatie zou een werver zijn die zich niet aan deze maatregelen houdt. Daarom hebben wij een heel uitgebreide overeenkomst opgesteld samen met het bureau en hier duidelijke consequenties aan gehangen. Gezamenlijk zaten we bovenop eventuele klachten. Gelukkig zijn er geen bijzonderheden te melden en hebben we dit risico weten te beperken door goede communicatie en duidelijke richtlijnen.

Wanneer ‘goede doelen in het algemeen’ onderwerp zijn in de media, acteren we (soms) gezamenlijk met andere goede doelen dan wel de koepelorganisatie. We houden elkaar op de hoogte en bereiden waar nodig FAQ's voor.

Social media kunnen een enorme positieve impact hebben voor Proefdiervrij, maar zij maken organisaties als Proefdiervrij ook kwetsbaar voor reputatieschade. Om dit te voorkomen is er altijd een medewerker die alle reacties op social media in de gaten houdt en daarop reageert waar nodig. Alle uitingen worden intern afgestemd, waarbij doel en doelgroep besproken worden. Ons uitgangspunt is onze transparantie en openheid; ook bij Proefdiervrij werken mensen; die kunnen fouten maken, maar we doen er alles aan om dat te voorkomen.

1.2.4 Coronacrisis

Op het moment van schrijven, ondervinden wij allemaal al maandenlang de gevolgen van de coronacrisis. De impact op onze organisatie bevindt zich op een aantal verschillende punten.

Het meest directe gevolg is dat wij meerdere keren zijn gestopt met straat- en door2door werving. Aangezien deze kanalen voor ons de belangrijkste zijn om nieuwe donateurs binnen te halen, heeft dit direct gevolgen op het aantal actieve donateurs. In samenwerking met onze database analist hebben we in 2020 een voorspelmodel gemaakt om de gevolgen hiervan goed in de gaten te houden. In dit model werd rekening gehouden met verschillende scenario's. We hebben gezien dat het model zeer goed overeen kwam met de werkelijkheid, zolang de straatwerving stil lag. Op het moment dat wij weer konden gaan werven op straat, gaat de werkelijkheid afwijken van het model, in positieve zin. We zien namelijk dat het totaalbedrag binnengekomen via incasso's uiteindelijk hoger is dan het voorspelmodel berekende. Dit kunnen we toeschrijven aan een verhoging van gemiddelde machtiging. Het aantal donateurs nam in het eerste deel van het jaar duidelijk af, wat we kunnen toeschrijven aan een afname van nieuwe machtiginghouders. De uitstroom nam ook af, maar compenseerde niet voor de afname van nieuwe donateurs.

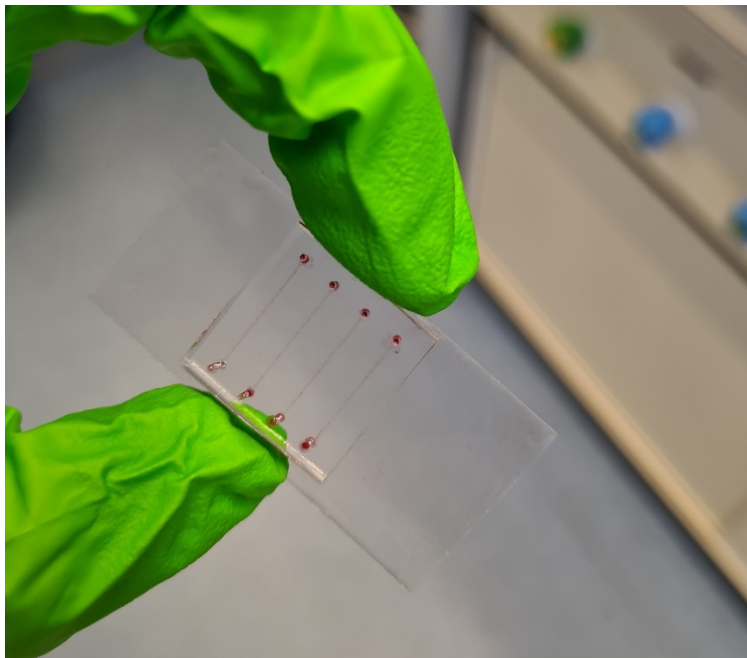
Op het moment dat de straatwerving weer volledig hervat is, waren de resultaten erg goed. Wij hebben ervaren dat de geefbereidheid van donateurs over het algemeen juist is toegenomen. Dit lijkt te maken te hebben met het feit dat mensen meer te besteden hebben en graag iets goeds willen doen in deze moeilijke tijd. Op de momenten dat we wel op straat en aan de deur konden werven, zijn er veel donateurs bereikt en geworven. Wij zien dan ook dat we wat betreft giften en toezeggingen zo'n 4.000 euro boven begroting uitkomen.

We moeten echter wel rekening houden met de lange termijn effecten van de tijdelijke afname in aantal donateurs. Het model houdt alleen rekening met vermindering van inkomsten door het stopzetten van de straatwerving.

In december 2020 hebben wij de straatwerving opnieuw stopgezet in verband met verscherpte maatregelen rondom corona. We zien dit direct terug in aantal donateurs. Zoals we nu inmiddels weten, hebben we al 4 maanden geen straatwervingsmogelijkheden. We zijn echter wel voorzichtig gestart met door-2-door werving; in kleine aantallen, maar de resultaten zijn naar tevredenheid. Het heeft wel weer effect op het aantal donateurs, maar we zien opnieuw dat de totale inkomsten niet afnemen. We weten het nadelige effect van geen/minder straatwerving dus goed te compenseren met andere manieren van werving (online), upgrades en sterke giftverzoeken. We hebben een trouwe achterban, die heel loyaal blijkt en die wij goed weten te bereiken. Mede hierdoor hebben wij de negatieve effecten van de coronamaatregelen in 2020 weten te beperken.

Met het voorspelmodel en de dagelijkse ervaringen van ons team, houden we de veranderingen ook in 2021 scherp in de gaten. Mocht het beeld erg veranderen, kunnen wij eventueel onze reserves aanspreken om de continuïteit van onze plannen te waarborgen.

Wat betreft de begroting 2021 hebben we getracht een balans te vinden tussen het 'positieve corona effect' en de te verwachten recessie.

Een andere impact van de crisis ondervinden wij betreffende de doelbesteding. Evenementen konden tijdelijk niet doorgaan (wereld congres alternatieven voor dierproeven), onderzoek heeft deels stilgelegen en subsidieoproepen hebben soms vertraging opgelopen. Wel hebben we samen met ZonMw een subsidieoproep opgesteld voor proefdiervrij COVID-19 onderzoek. Wij hebben hier 500.000 euro voor toegezegd. Al met al zien we een lagere doelbesteding dan begroot. Dit is deels te wijten aan de gevolgen van corona.

Een ander belangrijk gevolg van de corona maatregelen, is natuurlijk de manier van werken. We werken al ruim een heel jaar grotendeels vanuit huis. Ons team heeft dat erg goed opgepakt en iedereen heeft daar een werkende, persoonlijke aanpak in kunnen vinden. Het heeft wel vertraging opgeleverd in de geplande team-uitbreiding. Doordat solliciteren en inwerken op afstand toch veel uitdagingen meebrengt, hebben we dit in eerste instantie uitgesteld voor de vacature medewerker wetenschap en communicatie. Naarmate de maatregelen aanhielden, zijn we toch van start gegaan en hebben we eind 2020 iemand aangenomen.

Meerdere keren per jaar is uitgebreid overleg gevoerd met de Raad van Toezicht over de impact van de crisis, de reeds genomen stappen en maatregelen en het bijstellen van de plannen. Zij worden maandelijks op de hoogte gebracht van de huidige stand van zaken en waar nodig betrokken in besluitvorming.

1.3 Doelrealisatie

1.3.1. Groeiplan

Het lange termijn doel van Proefdiervrij is: het vervangen van alle proeven op dieren. Om tot dit doel te komen, zijn een aantal tussenstappen nodig. In het groeiplan 2020-2025 hebben wij dan ook 5 belangrijke stakeholders benoemd, namelijk: wetenschap, politiek, gezondheidsfondsen, publiek en achterban. Per stakeholder hebben we doelen gesteld die bijdragen aan het doel voor 2030: “biomedische en biotechnologische wetenschap zonder proefdieren is de norm”. We hebben gekozen voor biomedische en biotechnologische wetenschap omdat juist in dit onderzoeksgebied veel dierproeven worden ingezet. Daarnaast is het ook het gebied dat de oplossingen kan ontwikkelen. Door te richten op deze gebieden, geloven we de grootste impact te kunnen hebben. Deze norm draagt bij aan een transitie richting proefdiervrij onderzoek, waarbij dierproeven vervangen worden door proefdier vrije methoden.

Proefdiervrij ziet samenwerking als de sleutel tot succes. Samen creëren we een beweging van mensen die hetzelfde doel nastreven: een wetenschap die goed is voor mens én dier. Proefdiervrij faciliteert oplossingen zonder dieren en zet haar netwerk in om impact te creëren. Dit kan niet zonder de financiële steun van de achterban; die relatie is van levensbelang.

De onderlinge verwevenheid van de 5 verschillende groepen waar we mee samenwerken is altijd punt van aandacht; zowel tijdens de wekelijkse meetings, als tijdens evaluatie en planmomenten. Elk half jaar voert Proefdiervrij een interne evaluatie uit om de aansluiting met het groeiplan te behouden en om het lange termijn doel voor ogen te houden in de dagelijkse werkzaamheden.

1.3.2 Activiteiten en financiële positie

Proefdiervrij en de proefdieren

Een proefdiervrije wereld: dat is ons ultieme doel. Daar werken we stap voor stap naartoe, om te beginnen in Nederland. We zien dat er steeds meer draagvlak komt voor proefdiervrij wetenschappelijk onderzoek, en dat de ontwikkelingen binnen de wetenschap snel gaan. Als Stichting Proefdiervrij dragen we daar aan bij door wetenschappers met innovatieve, kansrijke projecten te steunen en door de verbinding te zoeken met andere maatschappelijke organisaties, met de politiek, bedrijven en natuurlijk ook met onze donateurs en sympathisanten. Ook in het bijzondere coronajaar 2020 hebben we ons van harte ingezet voor de proefdieren.

Aantallen proefdieren

Elk jaar publiceert de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) een jaaroverzicht van de aantallen dierproeven en proefdieren in Nederland. Zodoende, het rapport met de cijfers van 2019 verscheen eind 2020. In 2019 zijn 448.656 dierproeven uitgevoerd, een lichte stijging in vergelijking met 2018, toen er sprake was van 448.399 proeven.

Dat ondanks de ambitie van de Nederlandse regering om voorloper in proefdiervrije innovaties te worden, Nederland toch een stijging in het aantal dierproeven meldt, is ronduit teleurstellend. Daarmee staat ons land op nummer 7 van de top 10 van meeste dierproeven in Europese lidstaten.

Als we kijken naar de soorten dieren die worden ingezet voor testen, zien we enige verschillen. Zo werden in 2019 minder proeven op honden uitgevoerd dan in 2018 (550 in 2019 tegenover 1000 in 2018), maar meer proeven op katten en fretten (een stijging van ca 40%). Daarnaast zien we een stijging in het aantal proeven op varkens, geiten, schapen en runderen, kippen en huishoenders en muizen. Muizen hebben nog steeds het grootste aandeel. Met ruim 159.000 proeven wordt bijna 40% van alle dierproeven op muizen uitgevoerd. Tegelijk is er ook een stijging van 1,2% in het zogenaamde fokoverschot. Hierbij gaat het om 442.767 proefdieren die wel gefokt zijn, maar niet gebruikt worden in onderzoek. Enkele proefdieren hebben het geluk om vervolgens geadopteerd te worden, maar de meeste van deze dieren worden afgemaakt. Overigens kunnen proefdieren ook nadat ze zijn ingezet in een proef worden geadopteerd, maar dat gebeurt heel weinig.

Dierproeven en corona

Toen de corona-epidemie in het vroege voorjaar van 2020 om zich heen greep, kwam al snel onderzoek naar de ziekte en een mogelijk vaccin op gang. Al in januari, toen er in het Westen nog niet zo veel aan de hand leek, werden de eerste onderzoeken met gebruik van dierproeven aangemeld.

Proefdiervrij constateert dat een deel van de wetenschap in dit soort urgente situaties terugvalt op de bekende onderzoeksmethodes met dierproeven, terwijl er tegenwoordig ook veel proefdiervrije onderzoeksmethodes beschikbaar zijn, die vaak beter vertaalbaar zijn naar de mens. Gelukkig zijn er steeds meer wetenschappers die gebruikmaken van bijvoorbeeld longmateriaal op een chip, of die onderzoek doen naar corona-virussen met behulp van organoids. Proefdiervrij steunt deze onderzoeksprojecten van harte, en ziet het als haar taak om in het publieke debat steeds de alternatieve proefdiervrije mogelijkheden onder de aandacht te blijven brengen.

Proefdiervrij en de wetenschap

In haar groei- en jaarplan heeft Proefdiervrij een belangrijke rol toegekend aan de wetenschap. Wetenschappers zijn immers de mensen die met proefdieren werken, maar het zijn ook de mensen die voor een oplossing kunnen zorgen. Samenwerkingen binnen de wetenschap worden gezien als essentieel om een proefdiervrije wereld dichterbij te brengen. Daarnaast stimuleert Proefdiervrij innovatieve manieren van onderzoek waarbij geen proefdieren worden gebruikt- dat doet zij door zowel financiële als inhoudelijke ondersteuning.

Partnerschappen

Begin 2020 had Proefdiervrij 33 wetenschappelijke partners: individuele onderzoekers en onderzoeksgroepen van o.a. Universiteit Utrecht, Radboud Universiteit, TNO, VUmc, Erasmus MC en LUMC. Hoewel door corona veel geplande evenementen en bijeenkomsten uitvielen of online werden gehouden, hebben we ons netwerk in de loop van het jaar weten uit te breiden naar 44 partnerschappen, o.a. doordat we als co-financier betrokken zijn bij verschillende subsidierondes. Hieraan doen ook wetenschappers mee die eerder nog niet tot ons netwerk behoorden. Het groeiende aantal partnerschappen geeft aan dat Proefdiervrij een steeds sterkere positie inneemt binnen de wetenschapswereld.

Ondersteuning van proefdiervrije projecten

Fonds Proefdiervrij Onderzoek

Met alleen een briljant idee komen wetenschappers die een proefdiervrij model willen ontwikkelen, niet ver. Uiteraard zijn er financiële middelen nodig om dit idee tot uitvoering te brengen. Daarom heeft Proefdiervrij het Fonds Proefdiervrij Onderzoek. Dankzij onze donateurs kunnen wij wetenschappers financiële ondersteuning bieden voor hun onderzoek. Alleen de meest veelbelovende en excellente projecten komen in aanmerking. De beoordeling van de aanvragen gebeurt in samenwerking met experts.

In 2020 konden wij maar liefst veertien proefdiervrije onderzoeken ondersteunen. Naast financiële steun, zorgde Proefdiervrij ook voor praktische ondersteuning, bijvoorbeeld bij de communicatie over het onderzoek. Bovendien brachten we wetenschappers met elkaar in contact, zodat zij de mogelijkheid hadden om hun netwerk te versterken.

Nationale Wetenschapsagenda

In het kader van de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) deed onderzoeksorganisatie NWO in 2019 een subsidie-oproep voor onderzoeksprojecten. Onderzoekers konden hun project voorleggen en daarmee meedingen voor een NWA-onderzoeksbeurs. Proefdiervrij is co-financier en is ook inhoudelijk bij een aantal van de ingediende projecten betrokken. Uiteindelijk werden uit de aanvragen eind 2019 verschillende proefdiervrije projecten geselecteerd. Daarvan waren er vier waarbij wij betrokken zijn. Van die vier kregen na de laatste selectieronde uiteindelijk twee een subsidie.

Het gaat om het lymfe-op-een-chip project van o.a. Valeria Orlova, Christine Mummery en Sue Gibbs. Deze wetenschappers van het LUMC en het Amsterdam UMC ontwikkelden met hun team een systeem waar miniatuurweefselmodellen van alle menselijke organen op kleine schaal met elkaar verbonden staan. Het orgaan-op-een-chip model met ingebouwd lymfestelsel wordt als precisie-instrument ingezet in de strijd tegen aandoeningen die gerelateerd zijn aan het immuunsysteem .

De tweede subsidiewinnaar is het project Virtual Human Platform. Dit is een proefdiervrije methode van een breed onderzoeksteam van o.a. Juliette Legler van Universiteit Utrecht en prof. Cyrille Krul van Hogeschool Utrecht. In dit project worden menselijke weefselmodellen ingezet om de veiligheid van chemicaliën en geneesmiddelen te testen. Het project wordt ontwikkeld in brede samenwerking: zeven universiteiten en de hogeschool werken hieraan mee, en daarnaast ook organisaties en bedrijven als Proefdiervrij, de Nierstichting, het RIVM, Shell en Bayer.

MKMD: samenwerking met ZonMw

Sinds 2009 werkt Proefdiervrij samen met ZonMw (Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie). Wij bundelen onze krachten om innovatief proefdiervrij onderzoek mogelijk te maken en wetenschappers financieel te ondersteunen binnen het programma Meer Kennis met Minder Dieren (MKMD). Proefdiervrij draagt aan dit programma expertise en financiële middelen bij.

In 2020 liep in het kader van MKMD de subsidieronde Create2Solve. Hierbij staan concrete vragen vanuit het bedrijfsleven centraal, voorwaarde hierbij is dat deze vragen kunnen worden opgelost met proefdier vrije innovaties. Wetenschappers kunnen hier dus heel direct een oplossing ontwikkelen die ook nog eens proefdierenleed voorkomt. Omdat de problemen rechtstreeks vanuit het bedrijfsleven komen, verwachten we dat proefdier vrije onderzoeken sneller uitgevoerd en geïmplementeerd worden.

Subsidierondes Humane Meetmodellen

In een unieke samenwerking tussen SGF (Samenwerkende Gezondheidsfondsen), NWO, ZonMw, Health Holland en Proefdiervrij werden in de tweede helft van 2020 de subsidierondes 'humane meetmodellen' afgerond, waarbij wetenschappers proefdier vrije onderzoeksvoorstellen konden aanmelden. Humane meetmodellen zijn modellen die zijn gebaseerd op bijvoorbeeld menselijke cellen, weefsels en data. Er worden bij deze modellen dus geen proefdieren gebruikt.

De subsidierondes waren een groot succes: in totaal zijn er zeven innovatieve, kansrijke projecten goedgekeurd. Bij zes van deze projecten zijn wij betrokken als co-financier. De gezamenlijke bijdrage van alle partners in deze coalitie bedroeg ruim 10 miljoen euro, een bedrag dat is verdeeld over de geselecteerde projecten.

Proefdiervrij Venture Challenge

Het op de markt brengen van innovatieve en proefdier vrije technieken is een flinke uitdaging, er komt heel wat voor kijken om dit op een succesvolle manier te doen. Daarom is Proefdiervrij in 2019 in samenwerking met GameChanger Challenge begonnen met de voorbereiding van de Venture Challenge 2021. In dit programma van 10 tot 12 weken begeleiden experts wetenschappers en ondernemers bij het uitwerken van hun business case, en bij het opzetten of verder ontwikkelen van hun bedrijf. De inschrijving werd eind 2020 geopend en de Challenge ging begin 2021 van start met vier teams.

Hugo van Poelgeestprijs

Het is voor een jonge wetenschapper niet makkelijk om financiële steun te krijgen voor proefdiervrije wetenschap, daarom reikt Proefdiervrij samen met de Stichting Bouwstenen voor Dierenwelzijn om het jaar de Hugo van Poelgeestprijs uit aan een talentvolle jonge onderzoeker die biomedisch onderzoek uitvoert zonder gebruik te maken van proefdieren.

In het najaar van 2020 ontving Berend van Meer (LUMC) de prijs van 3000 euro tijdens een online bijeenkomst. Helaas was het Proefdiervrij Event waarin de prijs zou worden uitgereikt, nu vanwege corona niet mogelijk. Berend van Meer doet proefdiervrij onderzoek met behulp van humane hartmodellen om de risico's van hartmedicijnen te beoordelen.

Ook onze donateurs mochten stemmen, zij kozen wetenschapper Anke Tukker (IRAS/UU) als de grote winnaar. Anke Tukker onderzoekt de schadelijkheid van stoffen op menselijke zenuwcellen op een chip die het risico op een epileptische aanval voorspellen. Zij ontving de publieksprijs van 500 euro.

Proefdiervrij corona-onderzoek

Een direct gevolg van de coronacrisis was dat er in 2020 al snel veel onderzoek naar het virus en een mogelijk vaccin werd gestart. Hierbij maakten veel wetenschappers gebruik van proefdieren. Naar verwachting zullen er alleen al in Nederland minimaal 55.000 proefdieren gebruikt worden voor corona-onderzoek. Proefdieren zoals apen, muizen, fretten en katten worden ingezet om de veiligheid van een mogelijk vaccin te garanderen, maar worden ook gebruikt in onderzoek naar het gedrag van het virus.

In haar communicatie heeft Proefdiervrij steeds de voordelen van proefdiervrije alternatieven voor het virusonderzoek benadrukt. Bovendien hebben we samen met ZonMw 5 miljoen euro geïnvesteerd in proefdiervrij corona onderzoek door middel van een subsidieoproep die in recordtempo werd opgezet. Een van de vijf projecten die subsidie ontvingen was het onderzoek van prof. dr. Pieter Hiemstra en dr. Anne van der Does van het LUMC. Zij werken aan een long-op-een-chip model, waarmee zij willen onderzoeken welk effect corona op onze longen heeft.

Proefdiervrij en het onderwijs

Ook in het onderwijs worden proefdieren gebruikt, bijvoorbeeld bij de opleiding van dierenartsen en van diervverzorgers. Proefdiervrij werkt er hard aan om de discussie over de inzet van proefdieren in deze sector op gang te brengen en om alternatieven voor proefdieren te stimuleren.

Minder proefdieren gebruikt bij UU en UMC Utrecht

In 2020 maakten onze samenwerkingspartners Universiteit Utrecht (UU) en UMC Utrecht dat zij in 2019 665 minder proefdieren hebben ingezet dan in het jaar daarvoor. Dit is deels het werk van de werkgroep TPI Utrecht, die in 2019 door de twee instellingen werd opgezet. Deze werkgroep richt zich op het stimuleren van proefdiervrij onderzoek. Daarnaast bestaat er sinds 2010 een speciale samenwerking tussen Proefdiervrij en de faculteit Diergeneeskunde van de UU. Via het Dierdonorcodicil van Proefdiervrij krijgt de faculteit gedoneerde overleden huisdieren. De docenten kunnen de overleden huisdieren gebruiken voor anatomie-onderwijs en training van chirurgische vaardigheden. Daardoor is het niet meer nodig om voor dit doel speciaal dieren te fokken en te doden. In 2020 werd het Dierdonorcodicil-programma tijdelijk onderbroken als gevolg van de coronacrisis.

Colleges proefdierkunde

Door corona moesten onderwijsinstellingen op grote schaal overschakelen op online onderwijs. Dit vroeg veel energie, waardoor verschillende colleges tijdelijk minder vaak werden aangeboden. Dit gold ook voor de colleges Proefdierkunde (Lab Animal Sciences), die in maart stil lagen. Later in het jaar zijn ze voornamelijk digitaal aangeboden. Proefdiervrij levert op aanvraag een bijdrage aan de colleges Proefdierkunde van verschillende universiteiten. In 2020 deden we dat 25-30 keer.

Colleges proefdiervrije innovatie

In 2020 werd Proefdiervrij voor de eerste keer benaderd om haar expertise ook in te zetten in colleges over proefdiervrije wetenschap. Dat deden we aan de toxicologie master aan de UU en begin 2021 leveren we een bijdrage aan de mastercursus proefdiervrije innovatie van Daniela Salvatori, ook aan de UU.

Proefdiervrij en de gezondheidsfondsen

Proefdiervrije wetenschap is niet alleen beter voor dieren, maar zeker ook voor mensen. Proefdiervrije wetenschap kan zorgen voor betere medicijnen, die sneller en goedkoper bij de patiënt zijn. Daarom ziet Proefdiervrij de samenwerking met gezondheidsfondsen als een grote kans om haar impact te vergroten. Gezamenlijk kunnen we meer financiële middelen en maatschappelijke impact genereren.

Samenwerking met gezondheidsfondsen

Proefdiervrij heeft zich ten doel gesteld om samen te werken met gezondheidsfondsen bij de ontwikkeling van nieuwe proefdiervrije technieken. Deze fondsen ondersteunen onderzoeksprojecten, o.a. voor de ontwikkeling van nieuwe medicijnen en behandelingen. Bovendien hebben zij vaak een grote achterban. Door met de fondsen samen te werken bij proefdiervrije onderzoeksprojecten, kunnen wij gezamenlijk onze impact vergroten. Sinds 2018 hebben we een partnerschap met de Nederlandse Brandwonden Stichting. Dit gezondheidsfonds, dat projecten voor brandwondenonderzoek ondersteunt, maakte toen bekend alleen nog maar proefdiervrij onderzoek te financieren. Daarmee is dit het eerste gezondheidsfonds dat zich hier zo expliciet over uitspreekt. Proefdiervrij en de Brandwondenstichting zijn gezamenlijk betrokken bij twee proefdiervrije onderzoeken naar (herstel van) brandwonden. In 2020 waren wij daarnaast in gesprek met verschillende andere gezondheidsfondsen. Mogelijk leiden deze contacten in de komende jaren tot nieuwe samenwerkingen.

Samenwerkende Gezondheidsfondsen (SGF)

Een andere samenwerking die laat zien dat een bundeling van krachten tot meer impact leidt, is ons partnerschap met de SGF, de Vereniging Samenwerkende Gezondheidsfondsen. In de SGF zijn twintig fondsen, zoals de Nierstichting, Alzheimer Nederland en het Longfonds verenigd. Zij hebben een grote achterban én een groot netwerk in het maatschappelijke en wetenschappelijke veld. Ons doel is om gezamenlijk te communiceren over de mogelijkheden tot humaan, proefdiervrij onderzoek. In 2020 werd dit bemoeilijkt door corona, waardoor bij alle fondsen de werkzaamheden heel anders verliepen dan gepland. Toch zetten we ook in dit jaar gezamenlijke stappen, bijvoorbeeld in de subsidierondes voor humane meetmodellen (zie hiervoor).

Proefdiervrij en de politiek

De politiek heeft een sleutelrol in de overgang naar een proefdiervrije maatschappij. Hier wordt immers de wet- en regelgeving gemaakt die dit proces ondersteunt. Proefdiervrij houdt daarom contact met de politici met innovaties in hun portefeuille en voorzien hen van relevante informatie over proefdiervrije ontwikkelingen. In Europa zijn wij op politiek gebied actief binnen de Eurogroup for Animals.

Contacten met Kamerleden

De corona crisis heeft grote invloed gehad op onze politieke plannen. Door corona was er in de politiek weinig aandacht en tijd voor andere onderwerpen. Daardoor konden wij de doelstelling voor 2020, om onze contacten met relevante Kamerleden te intensiveren, niet volledig waarmaken.

Proefdiervrij heeft in de aanloop naar de Kamerverkiezingen in maart 2021 input geleverd voor de partijprogramma'. In veel gevallen reageerden de betrokken politici hier positief op. Als gevolg van corona zijn er daarna echter geen vervolgesprekken meer geweest.

De Tweede Kamer overlegt jaarlijks in een algemeen overleg (AO) over het dierproevenbeleid. Door corona werd dit overleg van het voorjaar uitgesteld naar november 2020. Voorafgaand aan het AO heeft Proefdiervrij verschillende aandachtspunten ingebracht bij de woordvoerders dierproeven, en deze punten kwamen inderdaad terug in het overleg. Een belangrijk onderwerp dat door ons was aangekaart was de verlenging van het TPI-programma (zie ook hieronder). De minister van LNV zegde toe dat dit programma ook na haar ambtstermijn doorloopt.

Binnen het AO spraken Kamerleden ook over de impact van onderzoek naar het coronavirus en een vaccin op het aantal gebruikte proefdieren. Daarom heeft de minister van LNV het Nationaal Comité advies dierproevenbeleid (NCad) gevraagd om onderzoek te doen naar het gebruik van proefdieren en proefdiervrije methoden in corona-onderzoek. Een tussenrapportage komt in het voorjaar van 2021 beschikbaar.

Ons standpunt bij Radio 1

Ons standpunt hebben wij in de periode na het AO nog duidelijker voor het voetlicht kunnen brengen in een radiogesprek op Radio 1 in een programma van Tijs van den Brink. Onze collega Saskia Aan sprak met Martje Fentener van Vlissingen, directeur van het Erasmus Dierexperimenteel Centrum (EDC) over de noodzaak om nog meer in te zetten op proefdiervrije innovaties.

Transitie Proefdiervrije Innovatie

Nederland moet voorloper worden in de overgang naar proefdiervrije innovatie. Dat is de ambitie die de regering in 2018 formuleerde en die leidde tot de oprichting van het programma Transitie Proefdiervrije Innovatie (TPI). Het ministerie van LNV heeft hierbij de regie, maar in dit programma werkt een brede coalitie samen. Proefdiervrij is als maatschappelijke organisatie nauw betrokken, evenals vertegenwoordigers van de overheid, wetenschap, gezondheidszorg en bedrijfsleven. Sinds 2018 is er veel tot stand gebracht. TPI heeft het onderwerp proefdiervrije innovaties op de agenda gezet en ook heeft het programma ervoor gezorgd dat er meer geld beschikbaar is voor humaan, proefdiervrij onderzoek.

Een van de concepten die binnen TPI veel wordt gebruikt is de helpathon. Proefdiervrij-directeur Debby Weijers is lid van het Helpathon-team binnen TPI. Door middel van een helpathon worden onderzoekers geholpen om hun onderzoek proefdiervrij te maken. Dit concept won in 2020 de Lush-prijs in de categorie Training.

Eurogroup for Animals (EFA)

In de tweede helft van 2020 ontstond er rumoer omtrent het Europese verbod op dierproeven voor cosmeticaproducten. Dit verbod is in 2013 ingesteld, nadat wij en andere organisaties hier lang voor hadden gestreden. ECHA (Europees Chemische Agentschap) stelde dat ingrediënten die uitsluitend voor cosmeticaproducten worden gebruikt, nu toch getest moeten worden op proefdieren. Dit heeft volgens ECHA te maken met de veiligheid van de medewerkers in het productieproces van cosmetica en andere schoonheidsproducten. Volgens ECHA kan de veiligheid voor medewerkers in fabrieken niet altijd op een proefdiervrije manier worden getest. Daarom zou er toch getest moeten worden op dieren. Samen met de Eurogroup for Animals (EFA), waarin verschillende Europese organisaties voor dierenwelzijn vertegenwoordigd zijn, zijn we tegen deze uitspraak in actie gekomen. Zo hebben we een brief aan de Europese Commissie geschreven waarin we oproepen om de Europese belofte van dierproefvrije cosmetica waar te maken. Ook denken we met alle partners binnen EFA gezamenlijk na over een burgerinitiatief over dit onderwerp in 2021.

Proefdiervrij en het Nederlandse publiek

Proefdiervrij wil een belangrijke stem zijn in het debat over proefdieren en proefdiervrije innovaties en hun mogelijkheden onder de aandacht van het Nederlandse publiek brengen. Daarmee willen we het draagvlak voor onderzoek zonder proefdieren verbreden en versterken. Ook in 2020 waren we hier op verschillende manieren mee bezig.

Wereldproefdierendag

Op de jaarlijkse Wereldproefdierendag op 24 april, vroegen wij aandacht voor het groeiend aantal honden dat voor dierproeven wordt gebruikt. In Nederland werden in 2018 meer dan duizend proeven gedaan op 575 honden. Dit betekent dat één hond waarschijnlijk twee of meer proeven heeft moeten ondergaan. Dit aantal is in drie jaar tijd verdubbeld, steeds meer honden worden ingezet voor wetenschappelijk onderzoek.

Op Wereldproefdierendag zijn we gestart met de 'Het Kan Anders'-publiekscampagne. Hierin brengen we op social media de duurzame alternatieven die er al zijn onder de aandacht, zoals vegetarisch eten, elektrisch autorijden, groene energie. Tegelijk vertellen we dat er voor proefdieren ook een beter en duurzamer alternatief is, namelijk proefdiervrije innovaties. De social media-berichten zijn door veel mensen gezien en leidden tot veel verkeer naar onze website, waarmee dit een goede bewustwordingscampagne was.

Daarnaast hebben we op 24 april een influencer-campagne gevoerd. We hebben bekende Nederlanders met een hond gevraagd om een foto te delen op social media met onze boodschap 'Het kan anders' erbij. Daarbij hebben we #honderdenhonden, #hetkananders en @proefdiervrij gepromoot, waardoor we niet alleen merkbekendheid maar ook betrokkenheid op onze nieuwe campagne hebben gecreëerd.

Dierendag 4 oktober

Op Dierendag, 4 oktober, vroegen we aandacht voor de dieren die op deze dag niet met speeltjes en lekkere hapjes werden verwend: de proefdieren. Via social media, onze website en digitale nieuwsbrief lieten we zien dat deze dag niet voor ieder dier een feestje is. Dezelfde dieren die wij kennen als huisdieren, worden namelijk ook al meer dan 100 jaar als proefdier gebruikt. Voor hen is 4 oktober geen feestdag, maar een doodgewone dag in het laboratorium. Deze boodschap sloeg aan en werd op social media veel gelezen. Ook leidden onze berichten tot veel donaties, juist in het kader van Dierendag.

Communicatie

Om een proefdiervrije wereld dichterbij te brengen, is communicatie richting alle doelgroepen van essentieel belang. Verantwoording richting onze achterban, informeren van het publiek, inspireren van gezondheidsfondsen, uitdagen van wetenschappers en het enthousiasmeren van Kamerleden is allemaal communicatie die wij zien als essentie van ons dagelijkse werk.

Waarom communicatie zo belangrijk is

We zien communicatie als een van onze kerntaken, en besteden dan ook geld, menskracht en energie aan dit onderdeel van ons werk. Ons uiteindelijke doel is immers het volledig vervangen van alle proeven op dieren. Om dat te bereiken zijn alternatieve methoden essentieel. Maar als die alternatieve methoden onvoldoende bekend zijn binnen de wetenschap en het bedrijfsleven, maar ook bij het brede publiek, worden ze niet automatisch op grote schaal toegepast. Daardoor wordt hun potentie om grote aantallen proefdieren te vervangen, niet benut. Wij streven daarom naar een zo groot mogelijk netwerk in de wetenschappelijke wereld, de politiek en het bedrijfsleven. We communiceren met mensen in al deze sectoren over de ontwikkelingen en mogelijkheden op het gebied van proefdiervrij onderzoek. Uiteraard vinden we het net zo belangrijk om onze achterban op de hoogte te houden van de stappen die we hierbij zetten en over ons werk in het algemeen, dus ook met hen houden we via onze communicatie-uitingen contact.

Vernieuwde huisstijl en website

In 2020 hebben we onze huisstijl vernieuwd en heeft ons logo een update gekregen. Ook hebben we in dit jaar onze website vernieuwd, om beter te laten zien wie Proefdiervrij is en wat onze missie is.

Medium	Oplage/volgers/bezoekers 2020	Oplage/volgers/bezoekers 2019
Website	88.875	76.000
Facebook	59.900	60.960
Twitter	6.680	6.680
Instagram	2.128	1.305
LinkedIn	480	270

Tabel 1; oplage, volgers en bezoekers van website en social media in 2020 en 2019

Medium	Oplage 2020	Oplage 2019	Aantal keer verstuurd 2020	Aantal keer verstuurd in 2019
Magazine	54.400	61.200	3	4
Nieuwsbrief achterban	69.700	51.486	21	17
Nieuwsbrief wetenschap	26	0	1	0

Tabel 2; oplages magazine en nieuwsbrieven in 2020 en 2019

Fondsenwerving

Een van de kerntaken van Proefdiervrij is het werven van fondsen. Hiermee kunnen wij veelbelovende proefdiervrij innovaties steunen.

Campagnes voor onderzoeksprojecten

Elk jaar voeren wij drie grote fondsenwervende campagnes voor proefdier vrije onderzoeksprojecten. Daarnaast is er één campagne die van start gaat in december van het voorgaande jaar en die doorloopt in de eerste maanden van het volgende jaar. In 2020 waren dit: 'Red een muis, stop Alzheimer' (2019-2020), 'Honderden honden als proefdier', 'Laat proefdieren niet stikken' en 'Apen krijgen geen hiv, tenzij wij het ze geven'.

Naast het fondsenwervende aspect komt ook het voorlichtende aspect uitgebreid aan bod bij elke campagne.

Wij communiceren via onze eigen kanalen, en zo mogelijk ook op andere media, over de inhoud en de noodzaak van deze innovatieve projecten.

Inkomsten uit fondsenwerving

In 2020 vond onze fondsenwerving plaats op drie manieren: online via de website en nieuwsbrieven, offline via DM (giftverzoeken) en via straatwerving. De corona-epidemie leidde ertoe dat de straatwerving in het voorjaar en aan het einde van het jaar moest worden stopgezet. Maar op de momenten dat deze vorm van werving wel door kon gaan, liep dat erg goed. Uiteindelijk resulteerde de straatwerving in meer machtigingen en giften dan we oorspronkelijk hadden begroot.

Hoewel veel collega-organisaties hun inkomsten over 2020 zagen dalen, ziet Proefdiervrij dat het vertrouwen en de geefbereid van donateurs onverminderd groot zijn. Dit beschouwen wij als een compliment en steun in de rug bij ons werk! Ook vorig jaar organiseerden verschillende mensen een fondsenwervende actie voor Proefdiervrij, bijvoorbeeld om hun verjaardag of jubileum te vieren. In 2020 ontvingen we achttien legaten en een erfdeel in acht nalatenschappen.

Hoewel vorig jaar de inkomsten uit machtigingen en giften zijn gestegen tot 2.253.858 euro ten opzichte van die in 2019 (2.184.158 euro), is het totale aantal baten uitgekomen op 2.576.843 euro, een lichte daling ten opzichte van 2019, toen de inkomsten 2.715.557 euro bedroegen.

1.4 Financieel beleid en resultaten

1.4.1 Financiële positie		
	2020	2019
	€	€
Vastgelegd op korte termijn		
Liquide middelen	1.426.468	1.657.979
Effecten	1.756.376	1.712.184
Vorderingen en overlopende activa	479.672	402.805
Liquiditeitssaldo	3.662.516	3.772.968
Af: kortlopende schulden en overlopende passiva	1.398.031	835.565
	2.264.485	2.937.403
Vastgelegd op lange termijn		
Vaste activa	488.832	466.950
Gefinancierd met beschikbare middelen	2.753.317	3.404.353

Tabel 3 Financiële positie Proefdiervrij 2020 en 2019

1.4.2 Resultaat

Samengevat zien de resultaten over 2020 en 2019 er als volgt uit:

	Realisatie'20		Realisatie'19	
	€	%	€	%
BATEN				
Baten van particulieren	2.600.458	99,07	2658.115	93,54
Baten van bedrijven	5.553	0,20	22.649	0,80
Baten van verbonden (int.) organisaties	100	0,00	125	0,00
Baten van subsidies van overheden	19.284	0,73	160.849	5,66
Totaal geworven baten	2.625.395		2.841.738	
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	-265	0,00	47	0,00
Totaal baten	2.625.131	100	2.841.785	100
LASTEN				
Besteed aan doelstellingen				
~ Fonds Proefdiervrij onderzoek	1.454.009	37,22	1.103.077	37,22
~ Overige modules	128.427	6,36	188.430	6,36
~ Publiekscommunicatie	800.675	24,13	715.142	24,13
~ Communicatie donateurs	257.564	8,59	254.463	8,59
Totaal besteed aan doelstellingen	2.640.674		2.261.112	
Wervingskosten	667.760	20,63	611.340	20,63
Kosten beheer en administratie	65.082	3,07	91.098	3,07
Totaal Lasten	3.373.516	100	2.963.550	100
Saldo voor financiële baten en lasten	-748.385		-121.765	
financiële baten en lasten	97.350		192.482	
Saldo van baten en lasten	-651.036		70.717	

Tabel 4 Resultaatrekening, baten en lasten 2020 en 2019

1.4.3 Kengetallen

	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
<i>Bestedingspercentage baten</i>			
Totaal bestedingen doelstelling uitgedrukt in een percentage van de totale baten.	100,59%	117,03%	79,57%
<i>Doelbestedingspercentage lasten</i>			
Totaal bestedingen doelstelling uitgedrukt in een percentage van de totale lasten.	78,28%	80,49%	76,30%
<i>Percentage wervingskosten</i>			
Wervingskosten uitgedrukt in een percentage van som van geworven baten.	25,44%	25,51%	21,51%
<i>Norm kostenbeheer en administratie</i>			
Kosten beheer en administratie uitgedrukt in een percentage van de totale lasten	1,93%	1,97%	3,07%

Tabel 5; kengetallen 2020 en 2019

1.4.4 Beleid kosten en methoden van fondsenwerving

Het proefdierenissue is een gevoelig maatschappelijk thema, waar vaak veel emoties bij komen kijken. Proefdiervrij richt zich hoofdzakelijk op de mogelijkheden van proefdiervrije innovatie, het opbouwen van samenwerkingen en een positieve benadering. Toch is ook het informeren over het probleem, de dierproef, van essentieel belang om de waarde van de oplossing in te zien. Dit heeft consequenties voor de fondsenwerving. Belangrijk is dat ook daar voldoende aandacht is voor informatieverstrekking, zodat mensen een juist beeld krijgen van onze organisatie. Aangezien fondsenwerving steeds vaker in een-op-een-communicatie vorm verloopt, is het des te belangrijker dat alle gesprekken positief eindigen, ook de gesprekken die niet tot een donatie leiden. Alle gesprekken dragen immers bij aan onze voorlichtende taak. Vandaar dat Proefdiervrij 50% op het budget voorlichting verantwoordt. Onder de kosten die volledig onder 'Wervingskosten' worden verantwoord, vallen o.a.: bankkosten, kosten drukken combola's en de kosten van het relatiesysteem. Het relatiesysteem wordt voor 50% ten laste van het fondsenwervingsbudget verantwoord. De drukkosten ten behoeve van het magazine komen voor 20% ten laste van het fondsenwervingsbudget.

1.4.5 Beleid met betrekking tot omvang en functie van reserves en fondsen

Voor de dekking van risico's op korte termijn wordt een continuïteitsreserve aangehouden van 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Daaronder wordt verstaan: kosten eigen medewerkers, huisvestingskosten, kantoor- en administratiekosten, bestuurskosten en wervingskosten.

Om schommelingen in de inkomsten uit nalatenschappen en beleggingen op te vangen, wordt een bestemmingsreserve van € 500.000 aangehouden. Voor reserves die vastliggen in materiële vaste activa wordt een reservefinanciering activa aangehouden. Deze reserve muteert met de investeringen, afschrijvingen en eventuele herwaarderingen van de materiële vaste activa.

De opbrengsten van de instandhoudingsreserve zijn noodzakelijk voor het realiseren van de doelstellingen op de lange termijn. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de instandhouding van de financiering van onderzoek met proefdiervrije methoden.

Jaarlijks doet Proefdiervrij drie giftverzoeken met een specifieke bestemming. Deze worden verantwoord onder bestemmingsfondsen. Andere giften met een specifieke bestemming worden eveneens hier verantwoord.

1.4.6 Beleggingsbeleid

Proefdiervrij belegt in aandelen en obligaties, waarbij we verantwoord rendement en risico als uitgangspunten hebben. Ons beleid ten aanzien van dierproeven is strikt: bedrijven die zelf dierproeven doen of laten doen, zijn uitgesloten, ook als deze proeven gebaseerd zijn op een wettelijke verplichting. Ook beleggen we niet in dier-, milieu- of mensonvriendelijke fondsen. Onder deze randvoorwaarden is het belegd vermogen ondergebracht bij Triodos Bank. De afgelopen jaren vielen de beleggingsresultaten tegen, wat mede de reden is geweest dat Proefdiervrij ervoor heeft gekozen een nieuw contract af te sluiten vanaf 2018. Hierbij is het risicoprofiel voor de beleggingen aangepast van 'defensief' naar 'neutraal'. De beleggingsdoelstelling is vermogensbehoud, met een doelvermogen van € 1.500.000 in 2032. Ieder kwartaal ontvangt Proefdiervrij een rapportage van de beleggingen van Triodos. Het beleggingsrendement 2020 is € 94.150 en dat is ten opzichte van 2019 (€ 192.027) een daling van € 97.877. Om een nog betere spreiding van risico te bewerkstelligen, is in 2001 een kantoorpand aangekocht (dit is ons huidige kantoor). Hiermee werd € 650.000 belegd in vastgoed, een risicomijdende en goed renderende investering, zoals in de afgelopen jaren is gebleken. Dit heeft tevens als voordeel dat geen geld meer hoeft worden uitgetrokken voor de huur van een kantoorruimte. Primo 2020 is de marktwaarde van het kantoorpand getaxeerd op € 855.000.

1.4.7 Analyse Baten en Lasten

Proefdiervrij heeft een robuuste basis van maandelijkse particuliere donaties. Van de donaties 2020 van particulieren ging 86 procent via een maandelijkse incasso. Het overige komt van eenmalige incasso en overschrijvingen van particulieren. De realisatie 2020 is een kleine 2% minder dan 2019 maar vertoont over de jaren heen een stijgende trend. Voor deze baten hebben zich in 2020 geen bijzondere baten voorgedaan. Voor de lasten geldt dat we in 2020 weer actief zijn gaan samenwerken met meerdere partners. Wij hebben een totale toekenning gedaan van 1.454.009 euro, waarvan 322.000 euro in 2020 besteed is. Naast de samenwerking met ZonMw, zijn we sinds 2018 gaan optreden als co-financier. Dit kost veel tijd, maar het fundament is gelegd (zie ook Hoofdstuk 1.2 en 1.3).

1.5 Governance

1.5.1 Samenstelling bestuur en toezichthoudend orgaan

Algemeen directeur en bestuurslid per 31 december 2020:

Mevrouw D. Weijers

Naam lid	Portefeuille RvT	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Mevrouw H. Leenen	Communicatie en Marketing	Directeur-bestuurder van stichting Buitenfonds	n.v.t.
De heer E. Hilders	Financiën en Vermogensbeheer, voorzitter	Eigenaar Sjaak Adviseurs	Commissaris bij Money Brothers BV
De heer T. De Cock Buning	Wetenschap	Professor (emerit.) Vrije Universiteit van Amsterdam	Voorzitter stichtingsbestuur ITON Instituut voor toegepaste neurowetenschappen) postacademisch translatie onderwijs op het gebied van de neurowetenschappen. Lid bestuur Stichting Bouwstenen voor Dierenbescherming: Wetenschappelijk (dierenwelzijn) adviseur. DCB-advies (zzp) Consult en Advies op het gebied van maatschappelijke vraagstukken. EU-FIT4FOOD member advisory board
Mevrouw M. Smid-Bakker	Communicatie en PR	Strategisch communicatieadviseur	n.v.t.
Mevrouw E. Veenstra	Personeel en organisatie	HR-adviseur De Dierenbescherming	n.v.t.

Tabel 6 Overzicht samenstelling Raad van Toezicht

1.5.2 Taak en werkwijze van directie en Raad van Toezicht

De directie bestaat uit één lid, die belast is met het bestuur van de stichting en het stichtingsbureau. De Raad van Toezicht (RvT) heeft een toezichthoudende taak. Daarnaast heeft de RvT een belangrijke klankbordfunctie voor de directie en geeft derhalve gevraagd (en ongevraagd) adviezen.

1.5.3 Bezoldigings- en vergoedingenbeleid

De directeur wordt conform de richtlijn van de Goede Doelen Nederland bezoldigd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting AVS Proefdiervrij de Regeling beloning directeurs van goededoelen-organisaties (zie www.goededoelennederland.nl).

De RvT ontvangt als zodanig geen bezoldiging. Een redelijke vergoeding voor de door hen ten behoeve van Proefdiervrij gemaakte kosten wordt op declaratiebasis verstrekt.

Salariëring van medewerkers gebeurt naar analogie van de overheidsschalen vastgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken.

1.5.4 Wijze van benoemen en zittingsduur van directie en Raad van Toezicht

De benoeming van directieleden gebeurt door de RvT voor onbepaalde tijd.

De leden van de RvT worden benoemd voor een periode van vier jaar.

1.5.5 Verslag toezichthoudend orgaan

De RvT heeft in 2020 vier keer vergaderd, iedere keer in aanwezigheid van de directie. Onderwerpen die tijdens de vergaderingen aan de orde geweest zijn:

- goedkeuring van de jaarstukken 2019
- personeelszaken
- evaluatie van RvT en directie
- voortgang uitvoering jaarplan 2020 en groeiplan 2020-2025
- evaluatie financiële positie
- impact maatregelen corona
- besteding projectgelden

Tussentijds is de RvT door de directie maandelijks geïnformeerd over de uitvoering van het jaarplan. Elk kwartaal kreeg de RvT een financiële rapportage met toelichting over afwijkingen van de begroting. Daarnaast hadden de leden van de RvT onderling contact over onderwerpen en stonden zij de directie gevraagd en ongevraagd bij.

Voor de leden van de RvT geldt de volgende profielschets:

- staat volledig achter de doelstelling van Proefdiervrij
- globaal inzicht in alle voor de stichting relevante beleidsterreinen
- inzicht in de voor de stichting relevante omgevingsfactoren en vermogen dit te vertalen naar de strategie van de stichting
- heeft een langdurige en brede ervaring in het aandachtgebied waarvoor persoon is aangetrokken;
- heeft actuele kennis van het aandachtgebied waarvoor persoon is aangetrokken;
- heeft een relevant en uitgebreid netwerk in haar/zijn aandachtsgebied;
- besluitvaardigheid en adviesvaardigheid
- integriteit

De aandachtsgebieden zijn:

- communicatie, in brede zin van het woord, zowel marketing als pr
- personeel en organisatie
- financieel administratief/accounting en vermogensbeheer
- wetenschap en innovatie

1.5.6 Gedragscode en richtlijn

Stichting Proefdiervrij kijkt verder dan haar eigen doelstelling. Zij wil zich gedragen als een maatschappelijke bewuste en verantwoordelijke organisatie. Daartoe heeft Proefdiervrij onder andere een Beleggingsstatuut, waarin is vastgelegd dat, naast het feit dat Proefdiervrij geen belangen wil hebben in bedrijven die betrokken zijn bij dierproeven, ook aan de principes van People, Planet, Profit wordt voldaan. In de omgang met het publiek onderschrijft Proefdiervrij de richtlijnen en gedragscodes van de DDMA (Data Driven Marketing Association), o.a. over privacy, telemarketing en social media. Als lid van Goede Doelen Nederland houdt Proefdiervrij zich aan de richtlijnen ten aanzien van zaken als kostenverdeling, directiebeloning, straatwerving en het bel-me-niet-register. Verder heeft Proefdiervrij het CBF-keurmerk (de Erkenning) en de ANBI-status, hetgeen verplichtingen ten aanzien van verslaglegging en verantwoording met zich meebrengt.

1.5.7 Databeveiligingsbeleid

Stichting Proefdiervrij handelt ten allen tijden in overeenstemming met de AVG. Tevens is dit een voorwaarde voor alle partners waarmee wordt samengewerkt. Er zijn verwerkersovereenkomsten afgesloten met alle leveranciers van diensten. Bestanden worden uitgewisseld via een eigen ftp-server. Wij werken via een Cloud toepassing waarbij inloggen alleen kan via een ID en wachtwoord en op afstand een tweetraps authenticatie verplicht is. Er worden dagelijks back-ups gemaakt. Er is een gast account voor wifi aangemaakt. Alle medewerkers zijn zich bewust van de AVG. Ons relatiesysteem is door de leverancier aangepast en AVG-proof gemaakt. Stichting Proefdiervrij is zich bewust van de risico's, rechten en plichten voortvloeiende uit de AVG en handelt dienovereenkomstig.

1.5.8 Integriteitsbeleid

Regelingen

Proefdiervrij heeft een *klachtenregeling* voor donateurs en andere stakeholders. De nadruk ligt erop om te voorkomen dat een uiting van ongenoegen uitmondt in een klacht. Om dit te bewerkstelligen is er ook een interne procedure uitgeschreven zodat verantwoordelijkheden en taken helder zijn. Alle inkomende communicatie wordt snel, eerlijk en donateur-gericht afgehandeld. Een klacht kan grote impact hebben op de positie van Proefdiervrij, daarom staan wij regelmatig stil bij de klachtenregeling en de afhandeling daarvan. In 2020 zijn er 10 klachten binnengekomen bij de receptie (telefonisch, per post of per e-mail). Deze klachten gingen voornamelijk over de straatwerving en zijn direct opgepakt met het betrokken bureau. Alle klachten zijn afgehandeld. Geen van de klachten in 2020 is voorgelegd aan de klachtencommissie.

In 2020 is het integriteitsbeleid voor medewerkers opgesteld en vastgelegd. De directeur van Stichting Proefdiervrij is verantwoordelijk voor de integriteit binnen het team. In overleg is er ook een persoon in de Raad van Toezicht aangewezen als verantwoordelijke. Daarnaast is een klokkenluider meldpunt ingesteld via GIMD. Het integriteitsbeleid is zowel van toepassing op de vaste medewerkers als de zzp'ers, vrijwilligers en stagiaires, waar Proefdiervrij mee samenwerkt.

In 2018 hebben wij een interne vertrouwenspersoon aangesteld. Wij hebben gekozen voor een intern aanspreekpunt om de drempel te verlagen. In 2019 heeft het bestuur in overleg met de vertrouwenspersoon wensen en opties besproken. Wij hebben besloten ook een externe vertrouwenspersoon aan te stellen. Dit zorgt ervoor dat iedereen altijd naar een vertrouwenspersoon toe kan stappen en daarin zelf een keuze kan maken of dat een directe collega is of een persoon die verder van de organisatie staat. Deze externe vertrouwenspersoon bij GIMD is, net als de interne vertrouwenspersoon, beschikbaar voor het dagelijks team van Proefdiervrij.

De gedragscode die voor het laatst in 2019 geüpdatet is, zal in 2021 geëvalueerd en waar nodig aangepast worden. In 2020 is deze niet gewijzigd.

Kwesties

In 2020 speelden er geen kwesties rondom integriteit.

Reflectie

De verantwoordelijke voor integriteit zorgt dat het team op de hoogte is van alle regelingen. In 2020 hebben alle medewerkers een kaartje gekregen met daarop de belangrijkste informatie omtrent ons integriteitsbeleid, inclusief contactpersonen en gegevens. Alvorens het overhandigen van deze kaart, heeft er een intern overleg plaatsgevonden waarin het onderwerp uitgebreid besproken is. De interne vertrouwenspersoon heeft haar opleiding in 2020 afgerond.

Verder is gebleken dat vooral persoonlijke gesprekken van groot belang zijn om de interne integriteit te kunnen monitoren. Gezien het feit wij voornamelijk op afstand hebben gewerkt, vroeg dit (nog) meer aandacht. Via telefonisch contact, af en toe afspreken op kantoor en video-bel verbindingen stonden deze gesprekken in 2020 hoog op de agenda.

1.6 Verwachte gang van zaken

Proefdiervrij heeft in haar groeiplan 2020-2025 de volgende doelen opgesteld om haar uiteindelijke doel van het vervangen van alle proeven op dieren te behalen.

“Vervangen van alle proeven op dieren”

In 2030 is biomedische en biotechnologische wetenschap zonder proefdieren de norm

	Stakeholder	Doelstelling 2025
1	wetenschap	In 2025 hebben we een groei van 30 (in 2019) naar 55 wetenschappelijke partners gerealiseerd
2	gezondheidsfondsen	In 2025 hebben wij het aantal samenwerkingen met gezondheidsfondsen uitgebreid van 1 (begin 2019) naar 4
3	politiek	Het budget dat de overheid beschikbaar stelt voor proefdiervrije innovatie is verhoogd van 1 miljoen per jaar in 2018 naar 3 miljoen per jaar in 2025
4	publiek	Het aantal online sympathisanten van Proefdiervrij is in 2025 met 25% toegenomen t.o.v. 2020
5	achterban	In 2025 hebben we een groei van 8% in aantal donateurs en een groei van 15% in donatiebedrag t.o.v. 2020

Zoals in bovenstaande overzicht te zien is, zijn er 5 stakeholdergroepen gedefinieerd waar de komende jaren de focus op ligt. Hieronder lichten we de stakeholders en bijbehorende doelstelling toe.

1.6.1 Wetenschap

Door samen op te trekken kunnen we krachten bundelen. Wetenschap blijft de focus, omdat wetenschappers onze belangrijkste partners zijn om onze droom van een wereld zonder proefdieren te bereiken. Zij zijn degene die nog steeds 2/3^e van alle proefdieren inzetten. Als we daar grotere (meetbare!) stappen kunnen realiseren, maken we echt impact. Het is belangrijk nog meer inzichten op te doen over de behoeften van de onderzoekswereld om de ontwikkeling naar proefdiervrije innovatie te versnellen. Is het geld, tijd of mankracht? Dan kunnen we samen nog gericht aan de slag. Wanneer we een groei kunnen realiseren in het aantal wetenschappers dat met ons samenwerkt, komt de norm dichterbij. De doelstelling van 2025 draagt bij aan de doelstelling van 2030.

1.6.2 Gezondheidsfondsen

De samenwerking bestaat uit gezamenlijke communicatie en gezamenlijke financiering van proefdiervrij onderzoek. Hiermee creëren we bewustzijn en wordt van meerdere kanten proefdiervrij onderzoek op een positieve manier gestimuleerd.

1.6.3 Politiek

Er wordt bij de overheid een onderscheid gemaakt tussen financiering van proefdiervrije innovatie en financiering van ‘Vervanging, Vermindering en Verfijning’ van dierproeven. Wij kiezen er heel bewust voor om het budget voor proefdiervrije innovatie te verdrievoudigen. Het is van belang dat de politiek het voordeel van proefdiervrije innovatie inziet. In eerste instantie is dit van belang voor de financiering vanuit de overheid voor proefdiervrij onderzoek. Verder is het van belang deze relatie aan te blijven halen; mocht er in de toekomst sprake zijn van het aanpassen van wetten en richtlijnen, geven warme contacten een voorsprong.

1.6.4 Publiek

Met online sympathisanten bedoelen we mensen die ons volgen op social media, ingeschreven staan voor onze nieuwsbrief of onze website regelmatig bezoeken. Zij helpen informatie over proefdiervrije innovatie te verspreiden. Om het aantal online sympathisanten te laten groeien, richten we ons binnen het algemene publiek heel duidelijk op de twee persona's Floor en Sven. Dit publiek is van belang als 'kritische massa'. Wanneer we ons doel in de wetenschap bereikt hebben en de burger een keuze heeft, dan hebben we een groep sympathisanten nodig om een beweging in de maatschappij te creëren.

Naast online sympathisanten zijn er ook offline sympathisanten- scholieren die een spreekbeurt houden en vrijwilligers die artikelen voor de webshop maken. Ook erg belangrijk voor ons, maar een veel kleiner aantal en slecht te meten. Daarom hebben we ervoor gekozen om de doelstelling te richten op online sympathisanten.

1.6.5 Achterban

Onze achterban zijn onze donateurs: mensen die (structureel) geven aan Proefdiervrij en zo een steentje bijdragen aan het behalen van ons doel. Op dit moment bestaat onze achterban voornamelijk uit echte dierenvrienden, zij zijn donateur om het dierenleed te verminderen.

We hebben onze achterban nodig omdat zij zorgen voor de financiële ondersteuning om proefdiervrij onderzoek te kunnen stimuleren. Zonder onze achterban kunnen wij niets. Daarnaast vormt onze achterban een kritische massa die bijdraagt aan onze doelstelling. Wij hebben er bewust voor gekozen om twee doelstellingen neer te zetten. Uiteindelijk is het bedrag waar het om draait, maar als de donateursbase niet breed genoeg is, zijn we veel te kwetsbaar. Daarom zijn beide doelen belangrijk.

1.6.6 Rol van Proefdiervrij

Om bovenstaande doelen te bereiken, spelen communicatie en relatiemanagement een belangrijke rol. Hierin nemen wij de rol van *challenger* en *firestarter* op ons: we willen stakeholders inspireren en uitdagen om in te zetten op proefdiervrije innovatie. In al onze activiteiten houden wij onze kernwaarden aan: optimistisch, omdenken, oplossingsgericht en verbinden.

Bovenstaande leidt tot een bescheiden financieringsbehoefte die gedekt moet worden uit de baten van particulieren.

1.6.7 Begroting 2021

	Begroting 2021
BATEN	
	€
Baten van particulieren	2.113.000
Baten bedrijven	15.000
Baten loterijorganisaties	0
Baten uit subsidies overheden	0
Baten verbonden organisaties	0
Giften AVS	0
Nalatenschappen	295.000
Nalatenschappen AVS	151.000
Crowdfunding	0
Totaal geworven baten	2.574.000
Baten producten en diensten	200
Totaal Baten	2.574.200
LASTEN	
Besteed aan doelstellingen	
~ Fonds proefdiervrij onderzoek	644.600
~ Overige modules	331.300
~ Publiekscommunicatie	982.225
~ Communicatie donateurs	329.250
Totaal besteed aan doelstelling	2.287.375
Wervingskosten	645.875
Kosten beheer en administratie	79.200
Totaal Lasten	3.012.450
Saldo voor financiële baten en lasten	-438.250
Saldo financiële baten en lasten	70.750
Saldo van baten en lasten	-367.500

Tabel 7 Begroting 2021

2. JAARREKENING 2020

2.1 Balans per 31 december 2020

ACTIVA			
<u>Vaste activa</u>		2020 €	2019 €
Materiële vaste activa	2.7.1 Materiële Vaste activa	488.832	466.950
Immateriële vaste activa	2.7.1 Materiële Vaste activa	0	0
<u>Vlottende activa</u>			
Effecten	2.7.2 Effecten	1.756.376	1.712.184
Vorderingen en activa	2.7.3 Vorderingen en activa	479.673	402.805
Liquide middelen	2.7.4 Liquide middelen	1.426.468	1.657.979
TOTAAL ACTIVA		4.151.349	4.239.918
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Reserves	2.7.5 Reserves en fondsen		
Continuïteitsreserve		1.000.000	1.000.000
Bestemmingsreserve		500.000	500.000
Reserve financiering activa		488.832	466.950
Instandhoudingsreserve		162.198	835.115
Bestemmingsreserve Projecten		600.000	600.000
		2.751.030	3.402.065
Fondsen			
Bestemmingsfondsen	2.7.6 Bestemmingsfondsen	2.288	2.288
		2.753.318	3.404.353
Kortlopende schulden			
Overige schulden en nog te betalen	2.7.7 Overige schulden en nog te betalen	1.398.031	835.565
TOTAAL PASSIVA		4.151.349	4.239.918

Tabel 8 Balans per 31 december 2020 na resultaatbestemming

2.2 Staat van baten en lasten

		Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
		€	€	€
BATEN				
Baten van particulieren		2.600.458	2.730.000	2658.115
Baten van bedrijven		5.553	15.000	22.649
Baten van verbonden (int.) organisaties		100	0	125
Baten van subsidies van overheden		19.284	0	160.849
Totaal geworven baten	2.8.1	2.625.395	2.745.000	2.841.738
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	2.8.2	-265	200	47
Totaal baten		2.625.131	2.745.200	2.841.785
LASTEN				
Besteeld aan doelstellingen				
~ Fonds Proefdiervrij onderzoek		1.454.009	1.593.200	1.103.077
~ Overige Modules		128.427	315.000	188.430
~ Publiekscommunicatie		800.675	977.900	715.142
~ Communicatie Donateurs		257.564	326.600	254.463
Totaal besteed aan doelstellingen		2.640.675	3.212.700	2.261.112
Wervingskosten		667.760	700.200	611.340
Kosten beheer en administratie		65.082	78.600	91.098
Totaal lasten		3.373.517	3.991.500	2.963.550
Saldo voor financiële baten en lasten		-748.385	-1.246.300	-121.765
financiële baten en lasten	2.8.3	97.350	80.000	192.482
Saldo van baten en lasten		-651.036	-1.166.300	70.717

Tabel 9 Staat van baten en lasten 2019 en 2020

2.3 Resultaatbestemming

	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Instandhoudingsreserve	-672.918	112.538
Bestemmingsreserve Projecten	0	0
Reserve financiering activa	21.882	-41.821
Bestemmingsfondsen	0	0
Saldo van baten en lasten	-651.036	70.717

Tabel 10 Resultaatbestemming 2020 en 2019

2.4 Overzicht lastenverdeling

		BELEID		COMMUNICATIE			Werving baten	Beheer en administratie	Totaal 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
		Fonds Proefdiervrij Onderzoek	Overige modules	Publieks-campagne	Publieks-communicatie	Communicatie donateurs					
Verstrekke (project)bijdragen	2.9.1 Verstrekke (project)bijdragen	1.329.046		-	-	-	-	-	1.329.046	1.572.509	971.040
Communicatiekosten	2.9.2 Communicatiekosten	-	54.918	-	630.312	129.792	582.579	-	1.397.600	1.653.621	1.292.564
Personeelskosten	2.9.3 Personeelskosten	98.708	58.064	-	139.353	104.515	69.676	40.645	510.961	578.000	552.562
Huisvestingskosten	2.9.4 Huisvestingskosten	2.689	1.582	-	3.796	2.847	1.898	1.107	13.920	16.470	16.950
Kantoorkosten	2.9.5 Kantoorkosten	12.956	7.621	-	18.291	13.718	9.146	5.335	67.067	105.915	70.872
Algemene kosten	2.9.6 Algemene kosten	4.290	2.524	-	-	-	-	15.393	22.207	26.275	17.742
Afschrijvingen	2.9.7 Afschrijvingen	6.320	3.718	-	8.923	6.692	4.461	2.602	32.717	38.710	41.820
Totaal lasten		1.454.009	128.427	0	800.675	257.564	667.760	65.082	3.373.518	3.991.500	2.963.550
Begroot 2020		1.593.200	315.000		977.900	326.600	700.200	78.600		3.991.500	
Gemiddeld aantal fte's 2020		1,74	1,22	0,00	2,52	1,65	0,78	0,78	8,70		
Gemiddeld aantal fte's 2019		1,74	1,10	0,00	2,52	1,65	0,78	0,78			8,70

Doelbestedingspercentage van de baten:				
Bestedingen aan doelstellingen/totale baten		100,59%	117,03%	79,57%
Doelbestedingspercentage van de lasten:				
Bestedingen aan doelstellingen/totale lasten		78,28%	80,49%	76,30%
Percentage wervingskosten:				
Wervingskosten/som van geworven baten		25,44%	25,51%	21,51%
Norm kostenbeheer en administratie:				
Kosten beheer en administratie/totale lasten		1,93%	1,97%	3,07%

Tabel 11 Lastenverdeling beleid, communicatie, fondsenwerving: Proefdiervrij verantwoordt 50% op het budget voorlichting. Onder de kosten die volledig onder 'Werving baten' worden verantwoord, vallen o.a.: bankkosten, kosten drukken combola's en de kosten van het relatiesysteem. Het relatiesysteem wordt voor 50% ten laste van het fondsenwervingsbudget verantwoord. De drukkosten ten behoeve van het magazine komen voor 20% ten laste van het fondsenwervingsbudget.

2.5 Kasstroomoverzicht

	2020	2019
Kasstroom uit activiteiten	€	€
Totaal Baten	2.625.131	2.841.785
Totaal Lasten	3.373.516	2.963.550
Exploitatieresultaat	-748.385	-121.765
Afschrijvingen	32.717	41.820
Financiële baten en lasten	97.350	192.482
Ongerealiseerde resultaten effecten	-94.149	-197.785
Cash-flow	-712.469	-85.248
<i>Mutaties in:</i>		
Vorderingen en activa	-76.868	-12.787
Kortlopende schulden	562.466	532.580
	485.599	519.793
Totaal kasstroom uit activiteiten	-227.424	434.545
Kasstroom uit investeringen		
Investeringen materiële vaste activa	54.599	0
Investeringen in beleggingen	-308.385	-267.834
Verkopen van beleggingen	358.898	257.111
Totaal kasstroom investeringen	-4.089	-10.273
Totaal kasstroom	-231.511	424.272
Beginsaldo Liquide middelen	1.657.979	1.233.707
Totaal Kasstroom	-231.511	424.272
Eindsaldo liquide middelen	1.426.468	1.657.979

Tabel 12 Kasstroomoverzicht

2.6 Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

2.6.1 Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis Richtlijn 650 voor “Richtlijn Fondsenwervende organisaties” van de Raad voor de jaarverslaglegging. Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. De jaarrekening is opgesteld in euro's. In de consolidatie zijn betrokken de Stichting AVS Proefdiervrij en de Anti-Vivisectie Stichting.

2.6.2 Vergelijkende cijfers

De cijfers over 2019 zijn overeenkomstig jaarrekening 2019.

2.6.3 Algemene grondslagen van waardering

Bij het opstellen van de jaarrekening is de Richtlijn Fondsenwervende organisaties gevolgd. Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de geamortiseerde kostprijs.

2.6.4 Materiële vaste activa

Waardering van de materiële vaste activa vindt plaats tegen aanschafwaarde, verminderd met lineaire afschrijvingen welke zijn gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

De afschrijvingspercentages zijn als volgt:

Pand	4%
Inrichting	20%
Inrichting kantoor	20%
Kantoormachines (hardware)	33%
Software	33%

2.6.5 Effecten

Aandelen en obligaties worden gewaardeerd tegen reële waarde. Gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten op ter beurze genoteerde aandelen worden in de staat van baten en lasten verantwoord.

2.6.6 Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije besteding van de stichting. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel. In 2019 is een bestemmingsreserve projecten gevormd om het gebrek aan doelbestedingen in 2018 en 2019 te laten zien en de extra uitgaven te ondervangen in 2020.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader voor de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen.

2.6.7 Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

De vorderingen, schulden en overlopende activa en passiva zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, de liquide middelen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Subsidieverplichtingen zijn opgenomen op basis van een besluit ter zake, welke schriftelijk is kenbaar gemaakt aan de ontvanger van de subsidie.

2.6.8 Algemene grondslagen van resultaatbepaling

Het resultaat is bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen lasten, met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

2.6.9 Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen.

Giften in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

2.6.10 Lasten

Financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten.

2.6.11 Personeelsbeloning

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

2.6.12 Kostentoerekening

De verstrekte projectbijdragen worden honderd procent toegerekend aan Fonds Proefdiervrij Onderzoek. De algemene kosten worden voor honderd procent toegerekend aan beheer en administratie. De communicatiekosten worden verdeeld over de lastencategorieën Beleid, Communicatie en werving baten.

Jaarlijks worden de personeelsleden op basis van een planning verdeeld over de doelstellingen en de overige lasten.

Bij de verdeling is uitgegaan van de volgende verdeling van fte's (gemiddeld):

	fte's 2020	fte's 2019
Fonds Proefdiervrij onderzoek	1,74	1,74
Overige modules	1,22	1,22
Publiekscommunicatie	2,52	2,52
Communicatie Donateurs	1,65	1,65
Fondsenwerving	0,78	0,78
Beheer en administratie	<u>0,78</u>	<u>0,78</u>
Totaal	8,70	8,70

De norm voor kosten van beheer en administratie is gesteld op 3,5%.

2.7 Toelichting op de balans

2.7.1 Materiële Vaste activa						
Stand 1 januari 2020	Pand	Grond	Onderhoud	Website	Hardware	Totaal
	€	€	€	€	€	€
Aanschaf	512.437	170.813	135.657	65.405	2.721	887.033
Cumulatieve afschrijvingen	-245.970	0	-106.596	-65.405	-2.112	-420.083
	266.467	170.813	29.061	0	609	466.950
Mutaties boekjaar 2020						
Aanschaf 2020	0	0	9.368	35.695	9.536	54.599
Af: Afschrijvingen 2020	-20.498	0	-5.729	-4.980	-1.510	-32.717
Af: desinvestering aanschafwaarde				-65.405		-65.405
Desinvestering cumulatieve afschrijvingen				65.405		65.405
	-20.498	0	3.639	30.715	8.026	21.882
Stand 31 december 2019						
Aanschaf	512.437	170.813	145.025	35.695	12.257	941.632
Cumulatieve afschrijvingen	-266.468	0	-112.325	-4.980	-3.622	-452.800
	245.969	170.813	32.700	30.715	8.635	488.832

De afschrijvingen zijn berekend op basis van de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages: Pand 4%, onderhoud 20% en Software/website 33%. Op de grond wordt niet afgeschreven. De materiële vaste activa worden ingezet in het kader van de bedrijfsvoering.

Tabel 13 toelichting op de balans: Materiele vaste activa

2.7.2 Effecten

Het verloop van de beleggingen kan als volgt worden weergegeven:

	Aandelen	Obligaties	Totaal	
	€	€	€	
Saldo 1 januari 2020	902.441	809.743	1.712.184	
Aankopen	154.766	153.619	308.385	
Verkopen en uitlotingen	-215.261	-143.081	-358.342	
Koersresultaten	86.665	7.485	94.150	
Saldo 31 december 2020	928.611	827.766	1.756.377	

De opbouw van de post beleggingen ultimo boekjaar is als volgt:

	2020	%	2019	%
Aandelen	928.611	52,9%	902.441	52,7%
Obligaties	827.766	47,1%	809.743	47,3%
	1.756.377	100%	1.712.184	100%

Tabel 14 Toelichting op de balans: Effecten

2.7.3 Vorderingen en activa

	2020	2019
	€	€
Rente Obligaties	8.075	8.559
Te ontvangen nalatenschappen	371.489	269.539
Te ontvangen nalatenschappen AVS	34.350	44.903
Debiteuren	0	3.609
Te ontvangen bedragen	37.704	75.000
Overige vorderingen	26.858	0
Kruisposten	0	0
Voorraad verkoopartikelen	1.195	1.195
Saldo 31 december 2020	479.671	402.805

Tabel 15 Toelichting op de balans; Vorderingen en activa

2.7.4 Liquide middelen

	2020	2019
	€	€
Kas	318	293
ING Bank	944.643	361.908
Triodos	407.415	799.951
Bank AVS	74.092	495.827
Saldo 31 december 2020	1.426.468	1.657.979

De liquide middelen zijn vrij opneembaar

Tabel 16 Toelichting op de balans; Liquide middelen

2.7.5 Reserves en fondsen

	2020	2019
	€	€
Continuïteitsreserve		
saldo per 1 januari 2020	1.000.000	1.000.000
Onttrekking/ toevoeging volgens resultaatbestemming	0	0
Saldo 31 december 2020	1.000.000	1.000.000

Voor dekking van risico's op korte termijn wordt een continuïteitsreserve aangehouden van 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. Daaronder wordt verstaan de kosten van eigen medewerkers, huisvestingskosten, kantoor- en administratiekosten, bestuurskosten en wervingskosten.

	2020	2019
	€	€
Bestemmingsreserve		
Saldo per 1 januari 2020	500.000	500.000
Onttrekking/ toevoeging volgens resultaatbestemming	0	0
Saldo 31 december 2020	500.000	500.000

Om schommelingen in de inkomsten uit nalatenschappen en beleggingen op te vangen, wordt een bestemmingsreserve van € 500.000 aangehouden.

	2020	2019
	€	€
Reserve financiering activa		
Saldo per 1 januari 2020	466.950	433.613
Correctie vermogen m.b.t. foutherstel	0	75.158
<i>Herrekend saldo per 1 januari 2020</i>	<i>466.950</i>	<i>508.771</i>
Onttrekking volgens resultaatbestemming	21.882	-41.821
Saldo per 31 december 2020	488.832	466.950
	2019	2019
	€	€
Instandhoudingsreserve		
Saldo per 1 januari 2020	835.115	722.577
Onttrekking volgens resultaatbestemming	-672.917	112.538
Saldo per 31 december 2020	162.198	835.115

De instandhoudingsreserve wordt aangehouden om de realisatie van de doelstellingen op lange termijn te waarborgen.

	2020	2019
Bestemmingsreserve Projecten	€	€
Saldo per 1 januari 2020	600.000	600.000
Onttrekking / toevoeging volgens resultaatbestemming	0	0
Saldo per 31 december 2020	600.000	600.000

De bestemmingsreserve projecten wordt aangehouden ter dekking van toekomstige projectbestedingen.

Tabel 17 Toelichting op de balans; Reserves en fondsen

2.7.6 Bestemmingsfondsen	Saldo per 1 januari 2020	Ontvangen	Bestedingen	Saldo per 31 december 2020
	€	€	€	€
11.02 en 13.04 Platinaten	2.288	0	0	2.288
15.01 Hartspiermodel	0	0	0	0
15.03 en 16.03 Living Biobank	0	12.455	12.455	0
15.04 en 16.04 Bloedvatenonderzoek	0	0	0	0
17.01 en 19.04 Alzheimer onderzoek	0	11.391	11.391	0
17.02 Leverziekten	0	0	0	0
17.03 Haarvaatjes op een chip	0	0	0	0
17.04 Virusonderzoek	0	12.455	12.455	0
18.01 Slokdarmkanker	0	0	0	0
18.02 Astma-onderzoek	0	39.120	39.120	0
18.03 Fred- Brandwondenstichting	0	0	0	0
19.01 Vital Tissue	0	286	286	0
19.02 Longonderzoek 2019	0	12.836	12.836	0
19.03 Botmetastase	0	756	756	0
18.04 Honden uit hartonderzoek-Passier	0	0	0	0
18.05 Honden uit hartonderzoek-Mummery	0	0	0	0
18.06 Honden uit hartonderzoek- De Vries	0	36.394	36.394	0
20.22 HIV	0	32.071	32.071	
	2.288	158.307	158.307	2.288

Tabel 18 Toelichting op de balans; Bestemmingsfondsen

2.7.7 Overige schulden en nog te betalen	2020	2019
	€	€
Loonheffing	13.671	26.159
Verlofdagen	18.148	16.360
Accountantskosten	7.000	7.000
Vooruit ontvangen bedragen	0	11.751
Crediteuren	318.348	116.486
Overige schulden en nog te betalen	5.252	24.883
projectverplichtingen op korte termijn	1.035.613	632.926
Saldo 31 december 2020	1.398.031	835.565

Tabel 19 Toelichting op de balans; Overige schulden en nog te betalen

2.7.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Vruchtgebruik nalatenschappen

Bij 3 lopende nalatenschappen is er sprake van vruchtgebruik. Aangezien er geen betrouwbare inschatting kan worden gemaakt van de (verwachte) omvang van deze nalatenschappen zijn de baten niet verantwoord onder de baten uit nalatenschappen.

2.8 Toelichting op de baten

2.8.1 Baten			
	Realisatie'20	Begroting'20	Realisatie'19
	€	€	€
Donaties en giften	2.273.142	2.250.000	2.161.383
Nalatenschappen Proefdiervrij	278.083	320.000	279.033
Nalatenschappen AVS	74.170	175.000	217.699
Overige baten eigen fondswerving	0	0	0
	2.625.395	2.745.000	2.658.115

Tabel 20 Toelichting op de baten

2.8.2 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten			
	Realisatie'20	Begroting'20	Realisatie'19
	€	€	€
Verkoopartikelen			
Netto-omzet	55	0	1.197
Af: Kostprijs	-319	0	-1.150
Af: Afboeken oude voorraad	0		0
Bruto winst	-265	0	47

Tabel 21; Toelichting op de baten; Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten

2.8.3 Financiële baten en lasten			
	Realisatie'20	Begroting'20	Realisatie'19
	€	€	€
Rente	9.497		10.343
Dividend	13.216		13.193
Gerealiseerde koersresultaten	99.928		21.256
Ongerealiseerde koersresultaten aandelen	-5.779		167.078
Kosten beleggingen	-19.513		-19.388
	97.350	100.000	192.482

Tabel 22; Toelichting op de baten; Financiële baten en lasten

Verschillenanalyse baten ten opzichte van de begroting

Baten van particulieren

Dit jaar is op de post 'donaties en giften' iets meer binnengekomen dan begroot en iets meer dan in 2019. De toename in nieuwe donateurs was minder groot dan voorzien, terwijl de uitstroom min of meer gelijk bleef. Door middel van nieuwe manieren van werven, gebruik van andere kanalen, zetten we in de toekomst hierop in.

Nalatenschappen

Bij Proefdiervrij is op deze post iets meer binnengekomen dan het voortschrijdende vijf jaar gemiddelde. De inkomsten uit erfenissen in 2020 bij de AVS zijn duidelijk minder dan het voortschrijdende vijf jaar gemiddelde. Voor 2021 worden nieuwe activiteiten gestart op vergroten van het aandeel schenken en nalaten.

2.9 Toelichting lasten

2.9.1 Verstrekte (project)bijdragen			
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Diverse w.o. ZonMw	957.796		671.614
TNO	0		202.790
Overige fonds proefdiervrij onderzoek	371.250		96.636
	1.329.046	1.572.509	971.040

Tabel 23 Toelichting op de lastenverdeling; Fonds Proefdiervrij Onderzoek

2.9.2 Communicatiekosten			
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Mediakosten	15.680	27.000	5.565
Telefoondiensten/door to door	1.000.761	1.011.621	921.385
Diverse wervingscampagnes	44.983	60.000	8.927
Druk- ontwerp- en advieskosten	21.169	25.000	8.504
Informatie aan donateurs	150.012	200.000	111.691
Internet/Sociale Media	54.802	95.000	40.694
Diverse projecten waaronder dierdonorcodicil	21.084	150.000	79.216
Kosten betalingsverkeer	38.503	30.000	43.782
Overige fondsenwerving (crowdfunding)	-		-
Overige kosten	50.605	55.000	72.800
	1.397.600	1.653.621	1.292.564

Tabel 24; Toelichting op de lastenverdeling; uitbesteed werk

2.9.3 Personeelskosten				
		Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
		€	€	€
	Salarissen	344.079	390.000	371.323
	Pensioenlasten	25.079	60.000	26.198
	Sociale lasten	88.550	78.000	77.168
	Overige personeelskosten	9.825	20.000	19.478
	Tijdelijke krachten	44.553	30.000	74.939
		512.086	578.000	569.106
	Ziekengeld	-1.125		-16.544
		510.961	578.000	552.562
Het gemiddeld aantal werknemers gedurende het boekjaar 2020 bedroeg 8,7 (in 2019 was dat 8.7)				

Tabel 25; Toelichting op de lastenverdeling; Personeelskosten

Bezoldiging Directie en Raad van Toezicht		
Naam: D. Weijers		
Functie: Directeur		
Dienstverband: Onbepaalde tijd		
Uren: 40 uur per week		
Parttime percentage: 100		
Periode: 1 jan t/m 31 dec 2020		
	D. Weijers	D. Weijers
	2020	2019
	€	€
Jaarinkomen		
~ Bruto jaarloon	51.189	47.807
~ Vakantietoelage	4.095	3.787
<i>Totaal jaarinkomen</i>	<i>55.284</i>	<i>51.594</i>
~ Eenmalige uitkeringen	0	0
~ Pensioenlasten	5.602	5.507
Totaal bezoldiging	60.886	57.101

Tabel 26; Toelichting op de lastenverdeling; bezoldiging directie en Raad van Toezicht

De leden van de Raad van toezicht ontvangen als zodanig geen bezoldiging. Een redelijke vergoeding voor de door hen ten behoeve van Proefdiervrij gemaakte kosten wordt op declaratiebasis verstrekt.

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting AVS Proefdiervrij de Regeling beloning directeurs van goededoelenorganisaties (zie www.goededoelennederland.nl).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij Stichting AVS Proefdiervrij vond plaats door de RvT. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 345 punten met een maximaal jaarinkomen van EUR 99.828 (1 FTE/12 mnd.). De voor de toetsing, aan de geldende maxima, relevante werkelijke jaarinkomen van de directie bedroeg in 2020 voor D. Weijers (1 FTE/12 mnd.): € 55.284. Deze beloning bleef binnen de geldende maxima. De belaste vergoedingen/bijtellings, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen.

2.9.4 Huisvestingskosten			
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Onderhoudskosten Pand	7.582		9.528
Overige huisvestingskosten	6.338		7.422
	13.920	16.470	16.950

Tabel 27; Toelichting op de lastenverdeling; huisvestingskosten

2.9.5 Kantoorkosten			
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Kantoor benodigdheden	968		371
Telefoonkosten	0		0
Reis-Verblijfkosten	851		4.464
Portokosten	3.315		3.406
Kopieerkosten	2.728		3.888
Huisstijl Items	14.759		15.950
Computer/Serverkosten	21.021		18.220
Vakliteratuur	13.460		13.499
Verzekeringen	4.673		5.222
Overige kantoorkosten	5.293		5.853
	67.067	105.915	70.872

Tabel 28; Toelichting op de lastenverdeling; kantoorkosten

2.9.6 Algemene kosten			
	Realisatie 2020	Begroot 2020	Realisatie 2019
	€	€	€
Accountant	17.443	15.275	15.858
Kosten Raad van Toezicht	213	2.500	0
Salarisadministratie	1.796	2.500	466
div. algemene kosten	2.755	3.000	970
Administratie AVS	0	3.000	448
	22.207	26.275	17.742

Tabel 29; Toelichting op de lastenverdeling; algemene kosten

2.9.7 Afschrijvingen				
		Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
		€	€	€
	Afschrijving kantoorpand	20.498		20.498
	Afschrijving inrichting	5.729		5.619
	Afschrijving hard- en software	1.510		907
	Afschrijving website	4.980		14.796
		32.717	38.710	41.820
De afschrijvingen zijn berekend op basis van de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages: Pand 4%, onderhoud 20% en Software/website 33%. De materiële vaste activa worden ingezet in het kader van de bedrijfsvoering. Als gevolg van de explosieve waarde stijging van het onroerend goed de afgelopen twee jaar heeft Proefdiervrij een taxatie laten uitvoeren. Op grond van deze taxatie en het feit dat niet mag worden afgeschreven over de waarde van de grond (25% van de marktwaarde) heeft er een correctie plaatsgevonden in samenspraak met onze accountant.				

Tabel 30; Toelichting op de lastenverdeling; afschrijvingen

2.10 Ondertekening

Vastgesteld en goedgekeurd te 's-Gravenhage op 24 juni 2021.

Mevrouw D. Weijers
Bestuurder

De heer E. Hilders
Voorzitter raad van toezicht en portefeuille Financiën

Mevrouw H. Leenen,
Lid raad van toezicht, portefeuille Communicatie en Marketing

De heer T. De Cock Buning,
Lid raad van toezicht, portefeuille Wetenschap

Mevrouw E. Veenstra,
Lid raad van toezicht, portefeuille Personeel en Organisatie

Mevrouw M. Smid,
Lid raad van toezicht, portefeuille Communicatie en PR

Stichting AVS Proefdiervrij
Groot Hertoginnelaan 201
2517 ES DEN HAAG

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting AVS Proefdiervrij

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de geconsolideerde jaarrekening 2020 (pagina 33 tot en met 49) van Stichting AVS Proefdiervrij te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting AVS Proefdiervrij per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020 met een balanstotaal van € 4.151.349;
2. de staat van baten en lasten over 2020 met een resultaat van - € 651.036 (tekort); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting AVS Proefdiervrij te Den Haag, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag (pagina 4 tot en met pagina 32).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 24 juni 2021.

WITh accountants B.V.
A.M. Tromp MSc RA

Bijlage.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2020 van Stichting AVS Proefdiervrij te Den Haag

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met het bestuur en de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.